

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

На першій сторінці обкладинки: Герой України, випускник Академії сухопутних військ 2010 року капітан Валерій ЧИБИНСЬВ.

На останній сторінці обкладинки: заступник начальника кафедри вогневої підготовки полковник Олександр ТИМОЩУК із курсантами під час заняття

З М І С Т

10 / 3 перших вуст

«Нам потрібно дбати про свою міць, якщо хочемо жити в мирній країні»

14 / Герої не вмирають

Він віддав своє життя, аби життя тривало!

18 / Наші випускники

Капітан Дмитро Ягельський переніс 37 операцій

20 / Кафедра: осередок навчально-виховного процесу

Найкраща на факультеті та у навчальному закладі

32/ Інформаційно-психологічна протидія

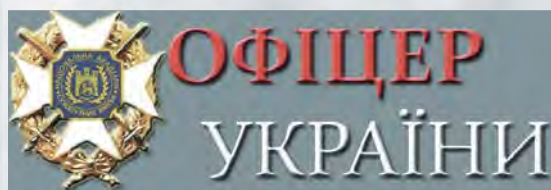
Війна нового покоління

36/ Викладачі з бойовим досвідом

Три війни полковника Тимощука

38 / Історія та сучасність

Озброєні брехнею

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами — лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідectво про державну реєстрацію:
серія KB № 17548-6398P
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг — 10 друк. арк.
Замовлення
№ 82 від 06.10.16
Наклад — 500 прим.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ № 348 / 2016

*Про присвоєння В. Чибінецьву звання Герой України
За мужність, героїзм і високий професіоналізм, виявлені
у захисті державного суверенітету та територіальної
цілісності Української держави,
вірність Військовій присязі постановляю:
Присвоїти звання Герой України з врученням ордена
«Золота Зірка» ЧИБІНЄВУ Валерію Вікторовичу –
капітану.*

*Президент України П. ПОРОШЕНКО
23 серпня 2016 року*

*«...Тоді, в один із літніх
днів 2014-го, Чибінецьву
надійшов наказ забезпечити
можливий прохід українського
спецназу в районі його висо-
ти. Спостерігаючи у напрям-
ку можливого пересування
групи, десантники невдовзі
помітили колону озброєних
людей. Командир прийняв
рішення особисто перевірити,
хто і з якою метою рухається
в зоні відповідальності його
підрозділу. Пішов назустріч.
Коли ж до незнайомих зали-
шалось метрів тридцять, по-
бачив георгіївські стрічки на
їхньому камуфляжі.
Сумніву не було: ворог!»*

Не знаю, як вам, а мені військовий парад, присвячений 25-й річниці Незалежності України, запам'ятається не лише чіткою ходою Хрещатиком чотирьох тисяч військовиків у нових одностроях, серед яких були, до речі, і представники нашої ушанованої Академії, та проходженням могутньої вітчизняної військової техніки та озброєння. Він закарбується в пам'яті передусім дійсно величним та незабутнім дійством: врученням вищої державної нагороди військовослужбовцям, які виявили виняткову мужність, героїзм і незламність духу у протистоянні з агресором на Сході нашої держави.

ВІН І ПОЗА ФРОНТОМ ПОДУМКИ... НА ФРОНТІ

Серед них – 28-річний командир роти снайперів 79-ї миколаївської десантної бригади Валерій Чибінієв, який отримав Зірку Героя України з рук Президента України Петра Порошенка. Це – наш випускник, гордість за якого не може не переповнювати!

Хто ж він, цей героїчний офіцер-десантник? Чому за два з половиною роки війни ми лише зараз почули про нього? Зрештою, що ховається за скупими рядками Указу Президента України про присвоєння йому високого звання Герой України?

Біографія Валерія Чибінієва, в тому числі і бойова, стала доступною лише зараз, після того як обличчя офіцера показали усі телеканали України. А до того офіцер зі своїми підлеглими мужньо протистояв «зеленим чоловічкам» у Криму, з не меншою відвагою захищав від агресора південні кордони держави, а потім вправно воював і продовжує воювати нині на фронті.

Це зараз усім відомо, що, приміром, у червні 2014 року під час бойових дій в районі нп Бірюково Луганської області підрозділ Валерія Чибінієва знешкодив ДРГ противника, захопивши у полон двох сепаратистів. А через місяць неподалік нп Ізварино разом з підлеглими врятував із підбитого танка трьох військовиків. Тоді про подвиги офіцера широкому загалу, тим більше у ЗМІ, не розповідали.

Більше того, донедавна всі знімки, на яких Валерій був з побратимами, ретельно піддавались ретуші. Цього вимагала його професійна діяльність.

– Ми побачили, що танк, який виїхав на висотку, підірвала ворожа артилерія, – пригадує події дворічної давнини офіцер. – Зваживши всі «за» і «проти», прийняв рішення забрати з-під обстрілу екіпаж, який просто накривали ворожі снаряди. На двох БТРах рвонули до танкістів... Вже в безпечному місці вони говорили, що були дуже здивовані, коли побачили нас, що навіть не гадали, що хтось зважиться прийти на допомогу на відкритій місцевості. Тому навіть прораховували, яким чином добиратися до своїх.

Зрештою, два роки тому заступник командира 1-го аеромобільно-десантного батальйону майор Ярослав Калашник розповідав журналісту «Фактів» про подвиг Чибінієва. Однак прізвища, зрозуміло, не називав.

...Тоді, в один із літніх днів 2014-го, Чибінієву надійшов наказ забезпечити можливий прохід українського спецназу в районі його висоти. Спостерігаючи у напрямку можливого пересування групи, десантники невдовзі помітили колону озброєних людей. Командир прийняв рішення особисто перевірити, хто і з якою метою рухається в зоні відповідальності його підрозділу. Пішов назустріч. Коли ж до незнайомців залишалося метрів тридцять, побачив георгіївські стрічки на їхньому камуфляжі. Сумніву не було: ворог!

Того дня була неймовірна спека, і Валерій був у футболці та шортах. Він одразу збагнув, як себе поводити: прикинувся «сепаром». Показавши у бік своїх підлеглих, злісно промовив: «Там засели «укропы», неплохо было бы проучить их». На що отримав неочікувану відповідь і запитання: «Да мы видели этих гадов, ты лучше скажи, где твоя ленточка?.. Мы ж могли тебя пристрелить...». Чибінієв і тут знайшовся, сказав, що втратив її під час рукопашного бою.

Розповідь десантника, вочевидь, не зовсім задовольнила цікавість ворогів, можливо, вселила навіть підозру. А тому наказали віддати зброю і йти з ними. Валерій підкорився. Та коли сепаратисти лише розпочали рух, дістав гранату, видалив чеку і кинув у середину колони. А сам чимдуж побіг зигзагом

у напрямку своїх. Підлеглі одразу відреагували на ситуацію, відкрили вогонь на ураження і практично знешкодили всю ворожу групу.

Бійці обожають свого командира. Знають, що з ним надійно і він ніколи не покине їх напризволяще, якою б надскладною не була ситуація на полі бою. Вони за ним, як кажуть, і у вогонь, і в воду... Це вони разом з ним захищали донецький аеропорт, підтримуючи снайперським вогнем кіборгів, знешкоджували ворожі кулеметні розрахунки, доводячи противнику, що знають і вміють воювати. І щоразу з ними був їхній командир, який не покидав поля бою навіть тоді, коли був поранений.

Очолити роту снайперів Чибінієву запропонували 2015 року, коли збройне протистояння набуло свого апогею. Часу на роздуми не дали, а, швидше, поставили перед фактом. Іншими словами – наказали. Однак поставився офіцер до цього з розумінням. Усвідомлював, що потрібно у стислі терміни сформувати цей доволі-таки специфічний підрозділ, пройти відповідне навчання і якомога швидше приступити до виконання завдань за призначенням.

– Я дійсно загорівся цією справою. Можливо тому, що ніколи раніше не стикався з професією снайпера. Тут все для мене було новим, можна сказати, незвіданим. Мої снайперські пізнання були, скажімо, на рівні кінофільмів, – розповідає офіцер. – Коли ж розпочався конкретний вишкіл підлеглих, в тому числі і мій, зрозумів: снайперам у цій неоголошеній війні відведена надзвичайно важлива роль. І тому я, як командир, повинен і прагнув зробити все, аби про колектив говорили як про професіоналів. А усвідомив, що із нас, як кажуть, будуть

люди, тоді, коли мої підлеглі почали перебирати зброєю і підбирати її на свій власний розсуд!

Велику підтримку в цей час він отримав від волонтерів Павла Кашука та Романа Синіцина. Без їхньої допомоги, вважає, час на формування роти значно б затягнувся. Саме вони сприяли отриманню підлеглими знань, вмінь, підключаючи інструкторів, які прискіпливо передавали бійцям щонайменші нюанси снайперської справи. І це в той час було, на переконання офіцера, набагато важливішим, аніж, приміром, мати добротний прицільний прилад, тепловізор...

– Мистецтво снайперської стрільби може опанувати не кожний, – говорить Чибінєєв. – Це мають бути урівноважені, спокійні люди, і з холодним розумом. І я радий, що у моєму підпорядкуванні такі військовики, які щодня якісно роблять свою справу. Окрім цього, вони вміють керувати бронетехнікою, вправно поводяться з вибухівкою, можуть вказати координати для нашої артилерії тощо.

До речі, у бойовому журналі бригади не так давно зазначалося про 12 ефективних дій підрозділу снайперів. З його прибуттям в цей сектор ситуація різко змінилася. Про це свідчить навіть перехоплена ворожа телефонна розмова: ворог стверджував, що 75 відсотків особового складу сепаратистського підрозділу знешкодили й поранили... польські снайпери. Але ж ми знаємо, хто насправді зробив це...

Чи міг Валерій передбачити вішну на рідній землі? Говорить, що про неї в Україні, та ще й з Росією, ніколи не міг й подумати. Коли навчався в Академії і вже під час офіцерської служби, радше мріяв про миротворчі місії, готував себе до миротворчих дій у конфліктних регіонах планети. А ось про збройне протистояння з північним сусідом замислився вже після анексії Криму.

Боляче переживає розруху й смерть на Донбасі. Каже, що вже давно б розібралися з сепаратистами, якщо б не російські військовики, їхнє озброєння та техніка. А у тому, що саме вони «грають першу скрипку» у цій війні, не сумнівається. Це стало очевидним ще з її початком, коли бригаду передислокували до місця бойових дій. Вже тоді постійні обстріли здійснювалися саме з російського боку. Валерій бачив, звідки прилітали снаряди, де перебувають батареї мінометів та гаубиць; все базувалося за українсько-російським кордоном.

Добре пам'ятає Герой і перший обстріл, і першу засідку. Розповідає, що в той момент вперше замислився над тим, як потрібно воювати. Виявляється, він за секунди випустив весь магазин у бік посадки, звідки і обстріляли їхню першу бронемашину із колони, яка прямувала на Красний Лиман з-під Ізюма. У відповідь – тиша! Тоді і дав собі слово спершу чітко усвідомити, що відбувається, і лише тоді приймати рішення. І стріляти лише у ворога,

а не у напрямку його можливого перебування.

– Я приїхав в Авдіївку і зустрівся з Валерієм напередодні параду, – говорить капелан Андрій Зеленський. – Він був страшенно вимучений, адже практично не спить. Ночами контролює ситуацію у зоні відповідальності, а вдень, як правило, не знаходиться багато часу для перепочинку. Окрім того, дає про себе знати й поранення. А тут викликають до Києва... Він був надзвичайно роздратований, не хотів покидати підрозділ. Та наказ є наказ...

Парад ми з бійцями дивилися по телевізору. Ви б бачили, як зраділи вони, коли почули про нагородження їхнього командира!.. І в мене перехопило подих, адже Валерій – мій похресник. Позналилися під час його навчання у Львові. Разом їздили паломниками до французького Люрда, де він вирішив прийняти таїнство хрещення. Мене ж попросив стати його хресним. І я гордий за нього. Тішуся з того, що солдати так поважають свого командира. У них до нього надзвичайна повага і захоплення.

Волонтер Павло Кашук каже, що знайомий з Валерієм більше року і його дуже дивувало, що офіцер за понад два роки війни так і не був удостоєний жодної нагороди.

– Це ж несправедливо. Особливо якщо зважити на мужність командира десантників, його надзвичайну врівноваженість та мужність. Як на мене, у нього відсутне

почуття страху. Я бачив неодноразово, як під час обстрілу наших позицій всі втискають голови в плечі, а він спокійно ходить. У мене таке враження, що він живе цією війною, що вона стала для нього особистою справою, і готувався він до неї чи не з дитинства, – розповідає про товариша волонтер.

А воно, дитинство, було у нього непростим. Адже мати віддала його з молодшим братом в інтернат, коли Валерію було п'ять років. Що пам'ятає з дитячих років? Передусім те, що в інтернаті горою стояли один за одного. І чи не всі хлопчачки хотіли бути обов'язково десантниками. Надзвичайне враження справив на них фільм «В зоні особого внимания». А ще – син директора школи-інтернату, який на той час служив у 79-й бригаді та при зустрічі завжди розповідав про армійське життя. Хлопчачки просто вбирали кожне його слово...

До речі, 79-ту бригаду Чибінієєв вважає своєю, адже знав про неї з дитинства. Тому і спортом займався у різних секціях, аби підготувати себе до життя десантника. А коли настав час обрати майбутню професію, вступив до обласного ліцею-інтернату «Захисник», де завдяки викладачам і начальнику навчального закладу полковнику Стрельникову остаточно визначився зі своїм вибором. Не передати було його радості, коли зарахували до Одеського інституту Сухопутних військ.

Заступник начальника факультету бойового застосування військ по роботі з особовим складом Національної академії сухопутних військ підполковник Сергій Гуцалюк переконаний: Чибінієєв і за мирного

життя обов'язково б «вистрілив». Адже за нетривалий період навчання у виші (розпочинав Валерій шлях до омріяних лейтенантських зірок в Одесі, а продовжував у Львові. – **Авт.**) в його характері проглядалося нестримне бажання стати не просто офіцером, а офіцером-десантником і служити саме в 79-й десантно-штурмовій бригаді.

Начальник групи навчально-тренувального комплексу кафедри водіння бойових машин та автомобілів капітан Андрій Блажко, який 2010 року разом з Валерієм закінчував наш виш, пам'ятає його цілеспрямованим, впевненим в собі курсантом, людиною, яка знає, чого хоче від життя і впевнено рухається до своєї мети. «Надійність, готовність допомогти у скрутну хвилину – це в нього було закладено, напевно, з дитинства, – говорить Андрій. – Він мав авторитет серед курсантів. Як бачимо, своїм принципом він не зраджує і нині. Так що це дійсно Командир з великої літери, з яким бійці без жодних вагань ідуть в бій!».

Звістці про присвоєння Валерію звання Герой України зраділи не лише в бригаді, Національній академії сухопутних військ. Дружина Олена та її батьки, брат Роман також надзвичайно горді з того, що Держава гідно оцінила мужні та героїчні дії офіцера у боротьбі з агресором.

Остеронь цієї знаменної події не залишився і колектив Бердянської школи-інтернату, де Валерій провів дитинство та підліткові роки: у навчальному закладі оформили куток Мужності, присвячений Валерію Чибінієєву.

– Валера і Рома Чибінієєви поступили до нас 1993 року, – розповідає директор школи-інтернату Галина Мечева. – Брати були надзвичайно дружними. Валерій навчався у нас до дев'ятого класу включно, а потім вступив до Запорізького обласного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Захисник». Ми завжди підтримували й підтримуватимемо дружні стосунки, телефонуємо один одному. Робили це і під час його навчання в Одесі та Львові. А коли Валерій у Бердянську, то обов'язково зустрічаємося. Ми завжди в курсі його життя. Рік тому, коли одружувався в Миколаєві, запросив на весілля!

– А мені приходить на згадку такий випадок, – говорить вихователь Людмила Глушко. – Коли дізналася, що Валерій остаточно визначився із вступом у військовий ліцей, дещо заперечувала: чи зможе осилити іспит з англійської. Сказала йому про це, а він запевнив: «Я підготуюся. Я неодмінно поступлю!». І дійсно, взявся за підручники. Він з ними не розлучався цілодобово: і на уроках, і під час відпочинку. Книжка була в нього і під подушкою... Звісно, що поступив! І ми раділи за нього. А ще – він дуже скромний. Переконана: з отриманням Зірки Героя не захворіє зірковою хворобою!

Що буде саме так, можна стверджувати уже зараз. Отримавши нагороду з рук Президента України, капітан Чибінієєв спочатку зателефонував у підрозділ, аби дізнатися, як справи у підлеглих, порозмовляв з пораненим бійцем, що перебуває у шпиталі, сказав, що обов'язково провідає його, а вже потім відповів на дзвінки дружини та товаришів. І в рідній домівці провів лише п'ять годин: поспішав на фронт.

– Я розумію його: він не може залишити своїх хлопців, адже відповідає за них, – говорить дружина Героя. – Хоча дуже хотіла, аби він побув дома довше. Я чекатиму його, як і раніше. Він моє серце, моє життя! Я зроблю все, щоб він був щасливим. Він це знає, тому що сам зробив мене найщасливішою у світі! У нас попереду життя, і я вірю, що воно стане мирним! А ще погоджуюсь з Валерієм, що висока нагорода – це також заслуга підлеглих, їхня щоденна нелегка бойова праця, яка наближає нашу Перемогу, процвітання незалежної України та її народу!

Ігор МАХНО

ВИЗНАЧНА ПОДІЯ В ЖИТТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТ- НИХ ВІЙСЬК - ВІЗИТ СВЯТИЙШОГО ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСІ- УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА

Зустрічали Предстоятеля начальник Академії генерал-лейтенант Павло Ткачук, Голова Львівської обласної державної адміністрації Олег Синютка, Голова Львівської обласної ради Олександр Ганущин, військовий прокурор Західного регіону України полковник юстиції Олег Сенюк. Відвідини Академії Святійший Патріарх Філарет розпочав з покладання квітів на Алеї Слави випускників вишу, які загинули під час виконання військового обов'язку в зоні АТО.

Предстоятель ознайомився із системою підготовки майбутніх офіцерів, відвідав заняття в Центрі імітаційного моделювання, поспілкувався із викладачами і курсантами, оглянув експозиції музею, які відображають минуле і сучасність вишу, особливу увагу приділив розповіді про випускників та військовослужбовців, які відзначилися у збройному

«ЗАКЛИКАЮ БОЖЕ
БЛАГОСЛОВЕННЯ НА НАЦІОНАЛЬНУ
АКАДЕМІЮ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК - ВІРНИХ ЗАХИСНИКІВ
НАШОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ!»

протистоянні з агресором на Сході держави.

Святійший Патріарх поспілкувався з дружиною загиблого в зоні АТО лицаря ордена Богдана Хмельницького III ступеня бійця військ спеціального призначення капітана Кирила Андреєнка Оленою.

– Ви повинні знати, що віра наша є така, що життя не закінчується після смерті, але у вічності лише розпочинається справжнє життя. З чоловіком ви хоч і розлучені тілесно, але об'єднані любов'ю, бо справжня любов є вічною, і вона ніколи не минає. Ваш чоловік, як і інші наші воїни, є, безсумнівно, героєм, і він приніс найбільшу жертву, яку тільки можна було, – віддав життя своє за свою Батьківщину

і свій народ, – чим звершив заповідь найвищої любові. Церква завжди пам'ятатиме у молитвах усіх наших героїв, – зазначив він, звертаючись до Олени.

Дружина Андреєнка висловила вдячність Його Святості за підтримку, яку Він висловив особисто їй та всім сім'ям, які втратили своїх чоловіків на війні. «Ми відчуваємо її і щиро вдячні за це Вашій Церкві», – зауважила вона.

На згадку про перебування у Національній академії сухопутних військ Святійший Патріарх Філарет зробив запис у Книзі почесних гостей музею, де зазначив: «Закликаю Боже благословення на Національну академію сухопутних військ – вірних захисників нашої державної

незалежності!». Відбулася також зустріч Святійшого Патріарха Філарета з керівництвом навчального закладу та курсантами. У своєму слові Патріарх наголосив:

– Без армії незалежності держави не може існувати, це – аксіома. Сьогодні народилося нове військо – боєздатне, непереможне! З великою повагою український народ ставиться до військових, надихаючи їх на бойові звитязи... Ми – миролюбива нація. Будучи третьою за потужністю ядерною державою у світі, ми добровільно відмовилися від ядерної зброї. Ми не хочемо воювати і нападати на когось, але свого ми не віддамо! Що ми робимо на Сході? Захищаємо не тільки себе, свою Державу, ми там захищаємо мир у Європі!

Святійший Патріарх Філарет вручив високі церковні нагороди – медалі Святого великомученика Юрія Переможця та медалі «За жертвовність і любов до України» кращим військовослужбовцям Академії. А генерал-лейтенанта Павла Ткачука Предстоятель нагородив орденом Святого великомученика Юрія Переможця. У свою чергу, на згадку про відвідини начальника Академії подарував Святійшому Патріарху Філарету сувеніри та Книгу пам'яті загиблих та нагороджених випускників.

Під час спілкування із представниками ЗМІ Святійший Патріарх зазначив, що це не перший його візит до навчального закладу.

– Я сьогодні бачив величезні зміни. Академія нині випустила і випускає Героїв-воїнів, які не шкодують свого життя за Україну, за Український народ, і це має велике значення. Крім того, ми бачимо, що хоча Академія знаходиться на заході нашої країни, вона об'єднує всю Україну, адже тут вчать представники усіх її регіонів.

Підполковник
Віталій РУДКОВСЬКИЙ

Нещодавно із Грузії повернулася делегація Національної академії сухопутних військ. Про мету візиту, домовленості, досягнуті у перемовинах із грузинськими колегами, загалом про враження від побаченого наш кореспондент спілкується з генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком

«НАМ ПОТРІБНО ДБАТИ ПРО СВОЮ МІЦЬ, ЯКЩО ХОЧЕМО ЖИТИ В МИРНІЙ КРАЇНІ»

– Це вже другий за останніх півтора року візит керівництва нашого вишу до Грузії. Можна вважати його корисним?

– Минулорічні відвідини цієї країни були своєрідним передвісником нинішніх, тобто підготовчими. У квітні 2015 року відбулася низка ознайомчих заходів з вивчення досвіду грузинських Збройних Сил, зокрема, розглядали їх перехід на стандарти НАТО, систему тамтешньої військової освіти тощо.

Делегацію очолював полковник Олексій Красюк. Вона готувала підґрунтя для цьогорічної зустрічі.

Нині нам надали можливість відвідати військово-навчальні заклади Грузії, ознайомитися із системою підготовки військовослужбовців.

Ми зробили, можна сказати, черговий крок, що зміцнить дружні стосунки між нашим видовим вишом та Національною академією оборони Грузії імені Давида Агмашенебелі.

– **Вивчення грузинського досвіду не можна назвати випадковим. Адже лише цьогоріч Президент України Петро Порошенко неодноразово наголошував, що Українське військо реформуватиметься за тісної співпраці не лише із західними, але й з тими країнами, що виійшли із Союзу та докорінно модернізували свої збройні сили за стандартами НАТО. Грузія, зокрема, з цим завданням вপরалася зразково. Чи не так?**

– Так, Грузія, врешті-решт, не просто модернізувала, а практично створила нову армію. В той час як ми майже чверть століття тупцювали на місці і не переводили Збройні Сил України, так би мовити, на нові рейки. На жаль, далі декларацій у нас справа не рухалась. І навіть більше, попередній президент зі своєю «командою» довели військо, як кажуть, до ручки. Про це боляче говорити, але і не говорити про це не можна...

І лише після Революції Гідності, з приходом нового керівництва, а передусім, на жаль, внаслідок збройного протистояння на Сході України, ми, нарешті, усвідомили необхідність конкретних змін у Збройних Силах, а не їх показової «косметики». Ми, справжні військові, добре засвоїли, що зупинка у розвиткові армії – це її гарантована поразка на полі бою.

– **Якщо не помиляюся, серед радників вищого керівництва нашого оборонного відомства, консультантів та інструкторів, які допомагають нам з переходом на стандарти НАТО, є представники саме Грузії. Це не випадково?**

– У цьому нічого дивного немає. Грузія здолала аналогічний шлях, яким крокуємо ми. В її арсеналі були збройні сили, які також дісталися у спадок від колишнього Союзу. Стан їх був жалюгідним. Добре запам'ятав, як після грузинської Революції Троянд хтось із представників новообраного вищого керівництва держави зазначив, що у них не збройні сили, а «армія на винос». Вони засукали рукави і взялися за роботу. Нам це не могло бути нецікавим. Нині ми бачимо,

що Грузія саме після воєнного протистояння з Росією розпочала конкретно реформувати свою армію. І ми вже говоримо про неї, як про таку, що цілком спроможна і дати відсіч будь-якому нападнику, і чітко взаємодіяти з силами НАТО при проведенні бойових чи миротворчих операцій тощо.

Їхні підрозділи беруть активну участь у відповідальних заходах Альянсу на рівних з представниками провідних армій світу, отримуючи при цьому надзвичайно високі оцінки за свої дії. Тому вважаю цілком природним, що грузинський досвід зі створення армії нового типу ми беремо на озброєння.

– **І що, на ваш погляд, нам вже вдалося корисного зробити, у тому числі в плані підготовки висококваліфікованих кадрів для Українського війська?**

– Як і в Грузії, головну роль у плані українських армійських реформ відтепер належить виконувати Верховному Головнокомандувачу ЗС України. Саме він за підтримки Верховної Ради, Кабміну по-справжньому піклується про міць нашого війська. Ми суттєво, як і свого часу Грузія, збільшили видатки на оборону, ухвалили низку важливих документів про оборонне відомство, збільшили чисельність армії, проводимо реальну реорганізацію. Все це відбувається у комплексі: чітке забезпечення бойовою технікою та озброєнням, щоденний бойовий вишкіл, всебічне супроводження життєдіяльності колективів тощо. Якщо й надалі так триватиме, якщо зберігатиметься

тверезе розуміння того, що у нас мають бути міцні, боєздатні частини, то реформу можна вважати вдалою. Нам треба завжди дбати про свою міць, якщо хочемо жити в мирній країні.

– **Що ж, тепер більш предметно про систему військових навчальних закладів Грузії. В чому відмінність цієї системи від нашої?**

– Кожна з систем має свої особливості. Грузинська складається з Командування військової освіти та навчання, Національної академії оборони та Кадетського військового ліцею.

Саме Командування безпосередньо підпорядковується начальнику Генерального штабу Грузії та у його складі – Національний навчальний центр «Крцанісі», (м. Крцанісі), Центр підготовки сержантів, що дислокований у м. Коджорі, Бронетанковий навчальний центр (м. Ахалцихе), Центр початкової бойової підготовки (м. Гардабані), Школа гірської підготовки (м. Сачхере) та Центр спеціальної підготовки.

Цими структурами і забезпечуються підготовка та перепідготовка молодшого офіцерського та сержантського складу, рекрутування і проведення Курсу молодого бійця, вишкіл підрозділів для участі у міжнародних місіях, підготовка представників країн НАТО і держав-партнерів у рамках програми «Партнерство заради миру», оцінка рівня знання англійської мови за стандартами НАТО. Надається також всебічна

підтримка навчанням різних рівнів, гірсько-рятувальним операціям, що проводяться Збройними силами Грузії.

– Хто навчається у цих вишах, як організований вишкіл у навчальних центрах?

– Навчання за програмою підготовки бакалаврів розраховане на чотири роки. Вдвічі менше – для магістрів. На бакалаврат приймають громадян у віці до 24 років з повною середньою освітою.

Ті, хто успішно склав іспити, досяг високих результатів при тестуванні, обирають одну із спеціальностей – командир піхотного, танкового, артилерійського, інженерного, а також авіаційного та протиповітряного підрозділу.

Значний відсоток дисциплін та курсів викладаються іноземною американськими, британськими, німецькими та турецькими військовими фахівцями. Практично всі методичні розробки та навчальні посібники надало командування ЗС США.

Молодший командний склад навчається на базі школи підготовки сержантів за 12-тижневою програмою. З 2006 року тут готують спеціально відібраних військовиків служби за контрактом, які підписали контракт не менш як на п'ять років. Допомогу в організації навчального процесу також надають американські та німецькі спеціалісти.

Таким чином, у цих військово-навчальних закладах зосереджено практично весь науково-педагогічний та інструкторський склад грузинської армії, що дає змогу залучати висококваліфіковані кадри для навчання військовослужбовців різних категорій.

У Тбілісі та Кутаїсі функціонують створені за допомогою Північноатлантичного альянсу центри з вивчення англійської мови, де під керівництвом фахівців із Великої Британії проходять підготовку офіцери, відібрані з метою подальшого їх удосконалення у виші держав – членів НАТО, для військового стажування у частинах та підрозділах провідних армій світу, для участі у миротворчих навчаннях тощо.

– Детальніше, будь ласка, про навчання у школі бакалаврату. Схоже на наше чи має свої особливості?

– Як щойно зазначав, кандидатами на вступ до Академії в школу бакалаврату є молодь до 24 років. Це громадяни Грузії, які не мають вищої освіти та придатні до служби у збройних силах. При вступі абітурієнти складають тест з фізичної підготовки, проходять медичне обстеження, співбесіду та подають сертифікат про складання єдиних національних іспитів. Національні іспити складаються із грузинської та іноземної мов, математики. Щорічно до Академії зараховують в середньому 150 юнкерів.

Навчаються за двома цивільними програмами: менеджмент та інформатика, а по завершенні присвоюється кваліфікація «бакалавр менеджменту» та «бакалавр інформатики».

Протягом перших чотирьох семестрів всі юнкери навчаються за однаковими програмами, а вже у 5-8 семестрах викладаються дисципліни спеціальності (менеджменту та інформатики відповідно).

Упродовж всіх семестрів здійснюється загальновійськова підготовка. Вивчаються такі загальновійськові дисципліни, як: тактика, військова топографія, військова інженерія, організація зв'язку, основи застосування артилерії,

практична стрільба, бронетанкова підготовка, основи військового управління, право. Загальний час для вивчення цих дисциплін складає до 25 відсотків.

Вивчення англійської мови є обов'язковим для всіх юнкерів за винятком тих, хто при складанні іспитів досягнув рівня B2. Такі юнкери мають можливість вивчати ще одну іноземну мову, німецьку чи французьку.

Академічний рік – це два семестри, кожний складається з 15 навчальних тижнів, двох тижнів польових навчань та часу на складання проміжних звітів, один тиждень відведено для іспитів.

Упродовж року курсанти мають право на 6-тижневу відпустку та 4-тижневий польовий збір, який до бюджету часу не враховується. Під час літньої відпустки курсанти можуть і, як правило, вони користуються таким правом, пройти курси гірської підготовки та рейнджерів. До речі, ці курси не впливають на загальний рейтинг успішності курсантів або ж на розподіл по завершенні навчання.

А рейтинг успішності складається щорічно за підсумками академічної успішності, фізичної підготовки, вогневої підготовки та військової дисципліни. Саме від рейтингу залежить і розмір стипендії під час навчання, і розподіл у війська. До речі, стипендія визначається наступним чином:

10 відсотків найкращих юнкерів отримують по 200 ларі (близько 2200 грн), 40 відсотків – по 75 ларі, решта – по 50 ларі. Безперечно, це досить ефективний стимул до навчання.

Ми уважно ознайомилися з грузинським досвідом. Дещо можемо запровадити у нас, якщо будемо переконані в його доцільності.

– Під час візиту обговорювалося поглиблення стосунків між нашою Академією та Національною академією оборони Грузії імені Давида Агмашенебелі. А ще повідомлялося, що на початку жовтня, під час його офіційного візиту до України, начальнику Генштабу Збройних сил Грузії генерал-майору Вахтангу Капанадзе вручатиметься диплом Почесного доктора Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного...

– Безумовно, вручення цього диплома такій поважній особі стане визначною подією для наших країн та їхніх збройних сил, військово-навчальних закладів. Щодо зв'язків військових навчальних закладів Грузії з військовими вишами інших держав, то вже нині вони уклали угоду з Балтійським коледжем оборони, Державним університетом і коледжем Північної Джорджії, університетами національної оборони Чеської Республіки та Республіки Польща, Академією національної оборони Латвії, Військовою академією Литви.

Незабаром до такого списку увійдемо і ми, що надасть можливість нашим курсантам відвідувати грузинський виш. Своєю чергою, грузинські кадети гостюватимуть у нас чи навіть навчатимуться і перейматимуть наш бойовий досвід. Так, як це робиться під час їхніх короткотермінових стажувань у Військовій академії Вест-Пойнт, Американській академії повітряних сил чи у Французькій військовій академії Сен-Сір.

На урочистому засіданні Вченої ради начальнику Генерального штабу збройних сил Грузії генерал-майору Вахтангу Капанадзе присвоїли високе звання «Почесний доктор Національної академії сухопутних військ».

Звертаючись до присутніх, генерал-лейтенант Павло Ткачук наголосив, що українсько-грузинські стосунки мають тривалу та дружню історію. Грузія однією із перших на пострадянських теренах обрала демократичний шлях розвитку, і під час Помаранчевої революції та Революції Гідності саме грузинський народ одним із перших підтримав українців у їхньому виборі. З початком війни на Сході грузинські фахівці активно долучалися і до створення та розбудови Українського війська.

У промові до урочистого зібрання генерал-майор Вахтанг Капанадзе зазначив, що пишається тим, що грузинський військовий та представник грузинської воєнної науки отримав високе звання провідного військового вишу України. Це дійсно символічна подія для двох народів, яких об'єднує давня дружба, співробітництво та взаємодопомога. Він запевнив, що Грузія й надалі готова продовжувати обраний курс.

Із цією подією високого гостя Голова Львівської обласної ради Олександр Ганущин, заступник голови – керівник апарату Львівської обласної держадміністрації Маріанна Вільшинська, міський Голова Львова Андрій Садовий, заступник Командувача Сухопутних військ з морально-психологічного забезпечення полковник Олександр Голоднюк, ректор Національного університету «Львівська політехніка» Юрій Бобало.

ДОВІДКОВО:

Генерал-майор Вахтанг Капанадзе народився 17 серпня 1960 року. 1983 року закінчив географічний факультет Тбіліського державного університету, 1997 – Коледж планування військового бюджету і безпеки ім. Дж. Маршала в Німеччині. Впродовж двох наступних років здобував навички офіцера управління оперативно-тактичного рівня у Національній академії оборони України. 2003 року закінчив Коледж ведення війни сухопутних військ США. 2014 року захистив дисертацію та отримав науковий ступінь доктора воєнних наук.

У збройних силах Грузії проходив службу на командних посадах у військах, очолював мотопіхотну бригаду, командував Силами швидкого реагування. 2007 року був призначений міністром закордонних справ Грузії, а відтак – Надзвичайним та Повноважним Послом Грузії в Республіці Польща. З поверненням на військову службу обіймав посаду заступника начальника служби зовнішньої розвідки. З листопада 2013 року – начальник Генерального штабу Збройних сил Грузії.

Бесіду записав Ігор МАХНО

ВІН ВІДДАВ СВОЄ ЖИТТЯ, АБИ ЖИТТЯ ТРИВАЛО!

Зростав Кирило у сім'ї військово-вслужбовця разом з молодшим братом. Певно, через те вирізнявся загостреним відчуттям відповідальності за нього та усвідомленою дисциплінованістю. Він був стриманим, але водночас і рішучим. Незважаючи ні на що зберігав спокій та здатність належним чином оцінювати ситуацію й ефективно, адекватно відповідати на усі її виклики. Та найважливіше - Кирило ніколи не втрачав надії. Навіть, здавалося б, у безвихідній ситуації міг розгледіти світло крізь непроглядну темряву.

Він з дитинства мав військову розвідкою. Вступивши в омріяний військовий виш на спеціалізацію «Управління діями підрозділів військової розвідки та спеціального призначення», визначив її справою свого життя. Заряджений ентузіазмом, повний життєвих снаг та мрій Кирило напередодні свого випуску з Академії поділився планами на майбутнє з військовим кореспондентом: «Через півроку я отримаю перші офіцерські зірочки, але вже зараз знаю з чого почати. Всім відомо: щоб щось змінити, треба починати з себе. Отже, якщо хочеш жити в кращій країні, треба самому стати кращим! Для себе я вирішив: після випуску стану командиром взводу і зроблю його найкращим. Потім прийму роту і теж зроблю її найкращою... Потім виб'юся в керівництво Збройних Сил. Адже якщо хочеш щось змінити на краще – треба прийти до влади і бути у владі гідним свого народу, корисним йому!».

Отак впевнено й природно, зовсім свідомо й добровільно, ще задовго до буремних подій на Сході країни, Кирило остаточно визначився зі своїм покликанням у житті, своєю особистою місією – бути корисним Батьківщині.

Цю місію Кирило виконав сповна: щедро, віддано та до кінця!

Успішно закінчивши Академію із відзнакою та «золотою» медаллю,

Кирило обрав місцем проходження служби 3-й окремий полк спеціального призначення. За його словами – «бойову частину».

З перших днів служби показав себе справжнім професіоналом та відданим патріотом своєї справи. Постійно вдосконалював фізичну та спеціальну підготовку. Наполегливо займався вишколом та вихованням підлеглих. На військово-спортивних змаганнях у частині група Кирила займала тільки перші та другі призові місця. Невипадково, коли Україну вперше запросили взяти участь у міжнародних змаганнях серед розвідувальних груп спеціального призначення держав НАТО та їхніх партнерів, що проходили у Великій Британії, представляти Україну доручили групі Кирила. Із 120 команд українські спецпризначенці вибороли почесне третє місце.

По-особливому Кирило ставився до своїх військових товаришів, без огляду на те, чи вони його підлегли, чи старші за званням командири. Усіх їх він глибокозмистовно називав своїми «лісовими братами». І принагідно обов'язково демонстрував вчинками нездоланність своїх переконань. Під час АТО Кирило у порядку просування по службі був призначений на посаду помічника начальника розвідки штабу 80-ї аеромобільної бригади. Однак, займати цю посаду категорично відмовився. Мені й досі вчуваються його слова: «Я своїх солдатів не залишу!».

Пам'ятатиму задушливий спекотний літній день, коли до мене зателефонував його бойовий товариш і тихо, майже пошепки, сповістив про загибель Кирила. Водночас з щирою гордістю наголосив: «Він загинув за своїх солдатів!».

Це був той один-єдиний день у житті людини, який здатен докорінно змінити усю її подальшу долю. День, про який у своїй книжці «Соняхи» з власного досвіду

У Кирила було світле та надзвичайно добре обличчя. «У тебе воно занадто інтелегентне для твоєї професії!» – жартома зауважив одного ранку брат Андрій – капелан отець Андрій Зелінський – під час їхньої зустрічі у зоні АТО. Посміялися і, як це зазвичай роблять там, не прощаючись, попрямували кожен у своєму напрямку...

Згодом священик, який для українських військовиків є дійсно братом, пригадуватиме цю дружню бесіду у своїй книзі з символічною назвою «Соняхи», яка водночас є даниною світлій пам'яті офіцерам, що мужньо боронять Україну від агресора. Адже ці молоді хлопці є втіленням відданої та жертвової служби своєму народу, щирої, щедрої та до кінця вірної любові.

Чотири сторінки «Соняхів» присвячені Кирилові Андреєнку – курсантові та офіцеру-розвіднику, котрого автор знав особисто не один рік. У проникливій оповідці під назвою «Марш» йдеться про те, як під час виснажливого курсантського маршу Кирило зажадав іти поруч зі священиком.

«Мені так буде легше», – сказав він. Вочевидь, так юнак просив підтримки у Господа. Просив, адже був щиро віруючим християнином. До останньої миті свого життя носив натільний срібний хрестик – благословення мами.

розповідає отець. День, після якого дійсність мого особистого буття у світі розділилася на «тут» і «там», «тепер» і «тоді».

Аби провести Кирила до фінішу його земного шляху, на похороні були присутні і отець Андрій, і більшість його бойових побратимів. Дехто приїхав безпосередньо із зони збройного протистояння, тож ризикували своїм життям, оминаючи численні блокпости терористів.

Під час прощання з Кирилом навіть у загартованих боями українських військовиків на очі мимоволі наверталися сльози за втраченим другом. Лише тоді з вуст «лісових братів» вперше почула про його численні бойові звияти, труднощі, які доводилося долати з початком цієї неоголошеної війни. Про все те, про що він ніколи мені не розповідав, бо оберігав від хвилювань.

З щирою гордістю та сльозами на очах я слухала про самовідданий бойовий шлях Кирила. Про те, як він під виглядом місцевого жителя проводив розвідку та працював з агентурою в Краматорську і Слов'янську, як разом з товаришами евакуював пілотів зі збитих літаків на захопленій ворогом території, як особисто супроводжував колони військ в пункти призначення, як брав участь у поверненні бойової техніки, яку покинули відступаючі підрозділи противнику. А ще він особисто підірвав понтонну переправу через Сіверський Донець, що суттєво ускладнило постачання терористам військової техніки та боєприпасів, брав участь у тактичних повітряних десантах на підконтрольну терористам територію. «Скільком людям він врятував життя...» – казали його бойові товариші.

З невимовним сумом та жалем товариші, які з ним були в тому останньому бою, розповіли мені правду: Кирило не загинув від кулі, його жорстко убили... Рятуючи пілота збитого літака Су-25 на ворожій території, група потрапила у засідку. Зав'язався бій. Та невдовзі нашу групу заблокували переважаючі сили терористів. Коли закінчилися набої, пораненого Кирила захопили у полон. Під час допиту він відмовився повідомити, де укрилися його підлеглі, яких напередодні

бою особисто виставив в дозор у «зеленці». Саме через це з особливою жорстокістю і був убитий.

Кирило був щирий і відвертий у рішучій готовності виконати свій військовий обов'язок, нехай і ціною свого життя. «Ніхто крім нас!» – казав він. І дотримав своє слово...

Кирило пройшов крізь моє життя та назавжди залишився у моїх думках та у моєму серці. Кожна прожита з ним мить – щедрий Божий дар. У вирі емоційного хаосу, долаючи нездоланний біль втрати, я все ж змогла збагнути життєздатну жертвенність його Подвигу. І тільки тепер зрозуміла глибинний зміст його незламних переконань щодо військового братства.

Сьогодні я бачу, наскільки справжні люди – чоловіки у камуфльованих одностроях. Цілком звичайні, здавалося б, на перший погляд, але які надзвичайні речі роблять вони для кожного з нас, для нашої Батьківщини! Із впевненістю вони гордо крокують, високо піднявши підборіддя, певно, й не підозрюючи про власний героїзм.

Так, у Кирила були добрі очі. І навіть крізь сутінки смутку та розпачу я й досі бачу сяйво його світлого погляду, сповненого любові щирої, щедрої та до кінця вірної: любові до батьків, до мене, до «лісових братів», до справи свого життя, до України, за яку віддав молоде життя. Він – сонях, який освітлює Україні шлях до свободи.

А на Личаківському кладовищі на ділянці, де захоронені бійці АТО, він спочиває. Тут завжди по-особливому спокійно та велично: на могилах воїнів – свіжі квіти, скрізь майорять жовто-блакитні прапори та мерехтять воскові свічки, що з любов'ю і щирою гордістю запалюють зранені болем рідні й друзі героїв та невимовно вдячні співвітчизники. Адже кожен, хто знайшов тут свій останній притулок, здійснив, як і Кирил, неоціненний Подвиг – віддав своє Життя, аби Життя тривало!

Олена АНДРЕШКО

„КОЛИ БУЛО ВКРАЙ ВАЖКО, МИ ВИКЛИКАЛИ ВОГОНЬ НА СЕБЕ”

Молодший сержант Роман ГРЕБЕНЮК,
факультет підготовки спеціалістів
бойового (оперативного) забезпечення

Молодший сержант Роман Гребенюк – першокурсник Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Офіцерський чин він здобуває на факультеті підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення. Контракт зі Збройними Силами України уклав лише цьогогоріч, але його армійська біографія розпочалася 2014-го, коли хлопець був призваний до війська за третьою хвилею мобілізації.

Роман – уродженець Луганщини. Майже 30 років прожив у Лисичанську. Сьогодні його груди прикрашають орден „За мужність” III ступеня та медаль „Захиснику Вітчизни”. Нагороджено учасника АТО й відомчими відзнаками Мініборони України. Але це, за словами курсанта, для нього не головне: перш за все він пишається своєю належністю до когорти захисників Батьківщини, її цілісності та територіальної недоторканності.

– Гадаю, саме тому й проходив службу у зоні Антитерористичної операції, – зазначає молодший сержант. – У ній опинився два роки тому. Тричі у числі добровольців брав участь у бойових діях за Донецький аеропорт. Саме там, коли було вкрай важко, ми викликали вогонь на себе.

74-й окремий розвідувальний батальйон, в якому Гребенюк обіймав посаду оператора-радіотелефоніста, діяв на Донеччині, і перебування в аеропорту стало для хлопця першим його бойовим виходом. Тоді, у жовтні 2014-го, із цієї військової частини туди погодилися виїхати 20 військовослужбовців, з яких 18 січня наступного року не всі повернулися назад. Потім на летовищі Донецька Роман побував вдруге, втретє. 20 місяців перебував він там із перервами. Багато чого залишилось у пам'яті військовослужбовця за той час. А тому я занотував його спогади під час зустрічі, уточнюючи деякі деталі, ставлячи запитання за запитанням. Ось неповна розповідь мого співрозмовника.

В аеропорту ми діяли разом із воїнами наших окремих бригад – 93-ї, 79-ї, 95-ї, 81-ї. Це – наші бойові побратими. А чому погодився? Хотілося випробувати себе: на що здатний і яким чином діяти у серйозній обстановці? Проти нас кидали псковських десантників, представників горезвісного батальйону «Восток». Добре пам'ятаю, як один із кавказців намагався зірвати наш відпочинок вночі: він час від часу просто навмання випускав у бік наших позицій гранати з підствольника. Врешті-решт добавився: вочевидь, загинув або отримав поранення, коли його ж граната вибухнула поряд, влучивши у підвіконня, та не пішла вперед.

Їхати до аеропорту ми напросилися самі, у переважної більшості воїнів нашого батальйону виникли якісь причини, аби не робити цього. У той час ми ще не здогадувалися про те, що нас очікує попереду. Пам'ятаю, як перебував у нас нині відомий журналіст Сергій Лойко. Хто читав його відомий «Аеропорт», може уявити собі, в якому пеклі опинилися тоді наші хлопці.

... Одного дня о 9-й ранку ворог розпочав штурм старого терміналу. Ми займали позиції на першому та другому поверхах. Був нашим і підвал. Бій тривав до шостої вечора. Ми мали 23 поранених. Боекомплект уже майже не було. Доходило до того, що у купах відстріляних гільз шукали набої до стрілецької зброї: раптом хтось загубив або зброя не спрацювала, як слід. І ось якоїсь миті я зрозумів, що у підвалі нас залишилося двоє.

З боку сепаратистів лунали вигуки «Аллах акбар». Добре, що усе завершилося без пригод, і ми можемо говорити. А тоді в голові була одна думка: «Дякую Тобі, Боже, що врятував!»

Не забуду, як залишали ми аеропорт у січні: 300-ті у МТЛБ, ми, хто вцілів, на броні. А люди тоді вмирали лише тому, що евакуації вчасної не було. Морози були до 27 градусів. Завантажили у техніку пораненого, а привезли до лікарів вже мертвого. І подібне траплялося часто. Та ще й виснажені були усі: кілька діб без їжі, без води. Я, наприклад, вже у Водяному, у своїх, втратив свідомість, отямився під крапельницею.

Згадується й те, як після двох тижнів відпочинку знову поїхали в аеропорт. На той час було укладено деякі домовленості, і наш шлях проходив через Донецьк.

Сепаратисти висунули вимоги, і нас супроводжували вояки того ж «Востоку». Ці бандити під час просування вперед намагалися всіляко образити наших воїнів, кидали у наші машини російський сухпай, мовляв, це вам, щоб не голодували. І брати нам із собою було дозволено лише 30 набоїв до кожної одиниці стрілецької зброї. Нас перевіряли і усе знімали на камери журналісти російських телеканалів.

Пам'ятаю і наших загиблих хлопців. Підтримую зв'язок із бойовими побратимами батальйону, у складі якого воював. Ось, наприклад, у вересні, у День розвідника, телефонували мені старший сержант Андрій Федосов, молодші сержанти Богдан Нарівський та Андрій Кіспер. Вони і сьогодні там, на передових рубежах.

P.S. Зрозуміло, що Роман Гребенюк багато про що не розповів: дещо, з його слів, містить інформацію не для розповсюдження, про інше просто не бажав говорити, щоб не здаватися занадто мужнім і героїчним.

За його словами, з часом люди змінюються, визнають свої помилки. Мати Романа була, наприклад, за «руський мир», коли Лисичанськ було захоплено сепаратистами. Сьогодні Ірина Вікторівна, яка й надалі проживає у цьому місті, змінила погляди та думки: надивилася на так званих нових хазяїв, їхню зневагу до людей та всього українського.

– Після завершення служби за мобілізацією працював у Дніпрі, – поділився Гребенюк. – Під час відпустки побував вдома. Зустрів свого знайомого з Лисичанська, який раніше хизувався службою у формуваннях ЛНР, виконував обов'язки з охорони сепарських блокпостів. Сьогодні він каже, що нічого подібного не вчиняв, мовляв, це вигадки. Що це: звичайний страх чи намагання уникнути відповідальності?

На думку Романа, будь-яка людина з часом все одно обов'язково відповідатиме за свою позицію та вчинки: за зраду Батьківщині, землякам, своїм рідним і друзям, врешті-решт перед Всевишнім. Адже зрадництво завжди засуджувалося абсолютною більшістю релігій як величезний гріх. Сутність зрадництва та його наслідки не змінилися й сьогодні, проте ставлення до нього стає більш лояльним. Дехто знаходить зрадництву дуже спритні, але не зовсім вагомим пояснення.

Ця обставина не може не турбувати, адже тільки морально здорова людина, сильна духом нація здатні відрізнити героїв від зрадників, здатні залишатися такими й у майбутньому.

Навчатися в Академії Роман вирішив, тому що фах військовослужбовця, захисника рідної землі є для нього головною справою, якій він присвячуватиме своє життя.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

КАПІТАН ДМИТРО ЯГЕЛЬСЬКИЙ ПЕРЕНІС 37 ОПЕРАЦІЙ

Військові лікарі попри песимістичні прогнози іноземних колег врятували важкопораненому офіцеру ноги

Ми неспішно йдемо з командиром взводу капітаном Дмитром Ягельським широкими коридорами Київського військового ліцею імені Івана Богуна, який він закінчив 2008 року. Спускаємося сходами, виходимо до просторого вестибюля. Ліцеїсти, які йдуть назустріч, головно і чемно вітаються: «Бажаємо здоров'я, товаришу капітане!».

Офіцер, ледь помітно кульгаючи, відповідає на вітання і, випереджаючи моє запитання про стан «хворої системи», говорить:

– Я чекаю на ще одне оперативне втручання, тридцять восьме. Лікарі обіцяють, що потім я зможу навіть танцювати.

... 22 травня 2014 року командир взводу снайперів 30-ї окремої механізованої бригади Дмитро Ягельський отримав завдання підсилити блокпости у напрямку Рубіжного і Северодонецька, а один блокпост ще й «посунути» ближче до лінії розмежування з бойовиками. Узгодивши з комбатом свою поїздку на передній край, Дмитро радів, що зможе зустрітися на блокпосту зі своїм товаришем з часів навчання в Академії сухопутних військ і підсилити його групу.

Перед виїздом розвідка поінформувала, що в Рубіжному – близько 300 бойовиків, а в Северодонецьку – приблизно на сотню менше. Виїхали опівночі колоною на двох «Уралах» і п'яти БМП.

– Коли ми прибули під Северодонецьк і почали обладнувати блокпост, до нашого розташування під'їхала машина, – розповідає Дмитро. – Один із чоловіків, що з неї вийшов, відрекомендувався головою сілради і зауважив, що нам не варто тут бути. Бо якщо здійсниться стрілянина з обох боків,

то випадкові кулі можуть влучити в зону хімічних заводів на околиці міста, а це призведе до непередбачуваних наслідків. Чоловік сів у машину і поїхав.

Не встигли командири обміркувати сказане «головою сільради» та доповісти про гостей начальству, як неподалік засвітили фарами «жигулі». З них несподівано вискочив чоловік і здійснив у бік блокпосту постріл із РПГ. Граната пролетіла поруч із БМП.

– **Наш гранатометник не розгубився і вистрілив у відповідь**, – продовжує розповідь Ягельський. – **Тоді я вперше побачив, як у світлі фар розлітаються частини тіла. Другим пострілом було підбито машину.**

Тим часом о пів на п'яту з напрямку Рубіжного каналами зв'язку надійшло повідомлення, що на іншому блокпосту вже годину триває бій, є жертви. Старший командир прийняв рішення йти на допомогу.

– **Доїхали швидко**, – говорить Дмитро. – **Блокпост був під щільним вогнем бойовиків. Я розставив двох снайперів, але не міг якийсь час збагнути, як діяти, адже спалахів ворожої зброї ми не бачили.**

Аби наші снайпери виявили ворога, Дмитро прийняв рішення забігти в «зеленку» і стати «світлячком», тобто викликати вогонь у свій бік. Він перебігав від дерева до дерева, падав, повзав, періодично пострілюючи у напрямку бойовиків.

– **Хитрість спрацювала, нерви у ворожих снайперів не витримали – і вони виявили себе**, – згадує Ягельський. – **Наші хлопці примусили замовкнути принаймні три точки.**

Зважаючи на те, що бойовиків було значно більше, командир групи прийняв рішення відходити. І тут з'ясувалося, що «вдячні» місцеві жителі з найближчого селища спіяли дерева і перекрили українським бійцям відхід дорогою. Ситуація ускладнювалася. Дмитро вискочив з-за БМП і жбурнув димову шашку, аби прикрити завісою відхід. Дим ще не встиг вкрити місцевість, як молодий офіцер впав, підкошений кількома ворожими кулями.

– **Лежачи на землі, відчув нестерпний біль, глянув на ноги**, – продовжує Дмитро. – **Носок лівої ноги був повернутий на 90 градусів, кров текла з кількох**

дірок. Спробував повзти, але сил не було.

Дмитра підхопили за розгрузку, підбігли бійці і відтягнули з-під вогню. Введені знеболювальні не діяло. Пораненого офіцера з півкілометра несли на руках, потім поклали до викликаного з Лисичанська реанімобіля.

– **Пам'ятаю, як водій незадоволено буркнув: «Не треба було до нас з війною приходити»**, – говорить Дмитро.

А в самій лікарні міліція майже дві години не підпускала до пораненого офіцера медиків, повільно переписуючи номери патронів із магазинів і складаючи протоколи обшуку. Коли ж стражі порядку завершили свої «формальності», до Ягельського підбігли місцеві сепаратисти і кожен із них вдарив Дмитра в обличчя, груди і по перебитих ногах...

О дев'ятій ранку лікарі витягнули з ноги Ягельського лише одну кулю і «запеленали» кінцівки в гіпс. У кількох сусідніх палатах лежали бойовики, а поблизу лікарні сепаратисти виставили свій блокпост.

– **Як з'ясувалося пізніше, неподалік у лісі на мене з машиною чекав командир нашої медичної роти Дмитро Герасимчук**, – продовжує ділитися пережитим Ягельський. – **Про це якимсь чином дізналась одна з медсестер лікарні, яка вночі допомогла передати мене і ще кількох поранених хлопців нашому лікарю. Ще один медик із місцевої лікарні домовився з бойовиками, щоб нас пропустили через блокпост. На жаль, мого рятівника Дмитра Герасимчука вже немає серед нас...**

А потім розпочалася боротьба за життя молодого офіцера. Розтрощені кулями нижні кінцівки збирали з уламків спочатку в харківському, а потім у київському госпіталях. Закордонні лікарі, які приїздили консультувати наших медиків, не бачили перспективи в лікуванні Дмитра і пропонували ампутацію. Але з ними категорично не були згодні два українських військових травматологи Ігор Савка і Сергій Цивіна. Вони вірили у свої можливості, у мужність та витримку Дмитра.

Загалом Ягельський пережив 37 оперативних втручань. У госпітальній палаті він отримав звання капітан та орден Богдана

Хмельницького III ступеня з рук Президента України.

– **Коли я вперше самотійно став на ноги, зрозумів, що армію не полишу**, – зізнається Дмитро. – **Звісно, у бойовій частині мені було б важко продовжувати службу. Тому колишній начальник ліцею генерал-майор Леонід Васильович Кравчук, дізнавшись, що тут є вакансія, запропонував чинному керівництву розглянути мою кандидатуру на посаду командира взводу ліцеїстів.**

Ягельському неважко було освоюватися на новому місці, адже він добре знає життя ліцеїстів, так би мовити, зсередини. Багато чого він перейняв у колишніх наставників і тепер впроваджує в діяльність свого підрозділу.

Вручаючи Дмитрові медаль «Захисник Вітчизни», начальник ліцею Герой України генерал-майор Ігор Гордійчук назвав його своїм побратимом і висловив сподівання, що бойовий досвід допоможе офіцеру у вихованні ліцеїстів.

– **Я просто не маю права підвести начальника**, – говорить капітан Ягельський. – **Адже Ігор Володимирович є для мене взірцем українського офіцера та яскравим прикладом відданого служіння Вітчизні. А своє майбутнє я пов'язую лише з армією. Якщо вже Божа ласка і професійність лікарів допомогли мені стати на ноги, то я хочу бути корисним Збройним Силам...**

Олександр ТЕРЕВЕРКО

НАЙКРАЩА НА ФАКУЛЬТЕТІ ТА У НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У Національній академії сухопутних військ серед кращих справедливо називають кафедру тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення, яку очолює полковник Юрій Фтемов. У вересні, за підсумками першого навчального місяця, вона знову визнана найкращою.

Цьогоріч кафедра здобула перемогу у номінації «Навчально-матеріальна база», а навчальний посібник з організації виконання завдань інженерними частинами та підрозділами, розроблений колективом, Департаментом військової освіти та науки України визнано найкращим. Перше та друге місця виборола кафедра і у Всеармійському конкурсі «Кращий винахід року», який організував Центральний науково-дослідний інститут озброєння та військової техніки Збройних Сил України

Моє знайомство із навчальним підрозділом факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення розпочалося зі звичайної екскурсії класами – саморобних вибухових пристроїв, інженерного забезпечення бою, улаштування та подолання загороджень, вибухової справи та інших, їх облаштували науково-педагогічними працівниками кафедри, самими курсантами та іншими працівниками.

В акуратних відремонтованих приміщеннях зібране численне навчальне приладдя: пересувна установка розмінування 4Р-83П, саперні костюми КС-1 та КС-2, зразки різних мін, саморобних вибухових пристроїв тощо. В останньому класі ми зустрілися із техніком навчально-тренувального комплексу кафедри сержантом Артуром Островерховим, який займався створенням одного з приладь. Він на службі у війську вже 5 років і донедавна був інструктором 184 Навчального центру.

– Ми підбираємо на кафедру людей, які мають чималий досвід і знання, – пояснює полковник Юрій Фтемов. – Тому роботою колективу по-справжньому пишаємося. Приміром, уже близько року у нас працює підполковник Юрій Білик, який до звільнення в запас був командиром батальйону окремого інженерного

полку в Охтирці. Під час 6-ї хвили його призвали за планом мобілізації. А відтак він вирішив повернутися до лав Збройних Сил і уклав контракт.

Не так давно отримали посади на кафедрі старший викладач підполковник Андрій Каршень, який проходив службу начальником штабу окремого полку в Самборі, молоді офіцери – майор Валерій Малик, капітани Юрій Баранов і Олег Бричинський.

Як з'ясувалося, сьогодні у навчальному підрозділі серед науково-педагогічних працівників чимало учасників бойових дій та офіцерів, які перебували в зоні збройного протистояння. Це – доценти підполковники Руслан Колос та Олег Швець, старші викладачі підполковники Андрій Каршень і Юрій Білик, майор Дмитро Окіпняк, викладач майор Юрій Баранов, працівники ЗС України Іван Тодавич, Володимир Павлючик та Олег Нецадін.

Антитерористична операція суттєво позначилася на навчально-виховному процесі у нашому виші. Продовжуючи розмову, полковник Фтемов розповів, що основними складовими системи надходження інформації є зведені матеріали, які надходять на адресу Національної академії, безпосередня участь науково-педагогічних працівників у виконанні завдань в АТО, підвищення

кваліфікації на різноманітних курсах, навчаннях, дослідженнях, наукових заходах.

Логічним відображенням цього всього обсягу є внесення змін та доповнень до робочих програм навчальних дисциплін кафедри із врахуванням надісланих до Академії методичних матеріалів щодо досвіду ведення бойових дій на Сході країни. Наприклад, у темі заняття «Загальні відомості про інженерні загородження. Види загороджень і їх роль у сучасному бою» змінено порядок поводження на місцевості, що забруднена мінами-пастками, а також способи уникнення небезпечних втрат від вибухів на фугасах.

До теми заняття «Мінування та руйнування доріг і дорожніх споруд» внесені зміни у використанні місць розташування фугасів, способи їх керування та порядок дій підрозділу під час перевірки місцевості на наявність вибухових пристроїв. У темі заняття «Мінування і підготовка руйнувань у населених пунктах» конкретизовані місця розташування мінно-вибухових засобів у населених пунктах. Включено до обов'язкового вивчення способи маскування мін та їх розташування на місцевості, а також способи бойового застосування протипіхотних мін для боротьби з живою силою противника, що транспортується на

зовнішній частині бойових машин. До навчальної дисципліни «Тактика дій підрозділів інженерних військ» внесено зміни щодо навчальних питань: порядок дій підрозділу під час перевірки місцевості, дій військовослужбовців при виявленні вибухонебезпечних предметів, особливостей пересування військових частин (підрозділів) по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями, супроводження колон підрозділами Збройних Сил України по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями, за умов введення в державі (або в окремих регіонах) воєнного часу, методичних рекомендацій під час подолання мінно-вибухових загороджень, що складаються з мін, встановлених на розтяжку.

Підкореговано і дисципліну «Інженерне забезпечення бою». Наприклад, у темі «Інженерне забезпечення підготовки оборонного бою батальйоном» змінена черговість фортифікаційного обладнання району оборони, а до заняття «Інженерне забезпечення бойових дій батальйону у збройному конфлікті» з'явилися нові вимоги до оборонних споруд на території блокпоста. Внесено зміни і до способів уникнення необґрунтованих втрат від вибухів на фугасах.

Крім цього, заповнюючи певні прогалини в інформаційному просторі, колективом кафедри проводиться робота щодо редакційно-видавничої діяльності. Тільки за 2015 рік було видано три навчальних

посібники, в яких розкрито питання інженерного забезпечення як в цілому, так і з окремих найбільш складних розділів дисциплін кафедри.

Безперечно, вдосконалення навчального процесу ґрунтується саме на підготовці викладача – носія інформації і безпосереднього організатора цього процесу. Тому будь-яке підвищення кваліфікації – це складова успішної підготовки майбутніх офіцерів.

Окрім досвіду участі підрозділів інженерних військ в АТО на Сході нашої держави, обов'язковому вивченню підлягає і зарубіжний досвід. Кафедрі вдалось налагодити роботу з Управлінням екологічної безпеки та протимінної діяльності Міністерства оборони України, і за результатами домовленостей цього року представник кафедри брав участь у курсі «Протидії саморобним вибуховим пристроям під час проведення операцій на морі», який проходив у тренувальному центрі НАТО в Греції.

Необхідність впровадження досвіду НАТО в боротьбі з терористичними організаціями очевидна, крім того, як зазначено в Концепції розвитку сектора безпеки і оборони України, основною метою реформування та розвитку, зокрема, у запровадженні принципів і стандартів, які прийняті у державах-членах ЄС та НАТО, адже найбільш актуальними у середньостроковій перспективі залишатимуться агресивні дії Росії, де існує пряма загроза нападу

Російської Федерації зі сторони узбережжя Чорного та Азовського морів.

Слід зазначити, що переймають досвід збройних сил європейських держав й інші. Вже два роки поспіль кафедрою проводиться курс з «Мінної безпеки», за результатами якого естонська сторона виявила бажання продовжувати підготовку на ньому у поточному році, з навчанням як представників збройних сил, так і інших силових відомств Естонської Республіки. Організація та проведення таких міжнародних заходів не є так званим «військовим туризмом», а учасники курсів вимагають надзвичайно якісної підготовки як викладачів, так і навчально-матеріальної бази.

У першу чергу отриманий досвід спрямований на формування практичних компетенцій майбутніх офіцерів, а це досягається комплексним підходом до проведення занять.

Під цим слід розуміти такі методичні підходи, які дають змогу курсанту отримати повноцінний практичний досвід із виконання спеціальних завдань. Тому необхідно постійно відтворювати «ланцюжок виконання завдання» та показувати місце в ньому кожного окремого заняття: наприклад, коли курсанти в темну пору доби виконують роботи з влаштування мінно-вибухових загороджень, відпрацьовують звітну документацію на мінне поле, тренуються в діях з відбиття нападу противника. Також на кафедрі отримано позитивні результати

із впровадження такого методичного підходу в організації практичних занять, як спосіб «Одні влаштовують, а інші долають».

Тут відпрацьовується творчий підхід до виконання поставленого завдання, призначеного командирами, постійно спостерігаються елементи «здорової конкуренції» між навчальними групами.

З метою підвищення методичної майстерності на заняття курсантів випускних курсів на короткий час запрошуються навчальні групи офіцерів (сержантів), які проходять підготовку за програмою курсів підвищення кваліфікації, що у свою чергу значно підвищує відповідальність у підготовці особового складу до занять на навчальному місці.

— Крім зазначеного вище, ми проводимо додаткові заняття та курси з «Мінної безпеки та протидії саморобним вибуховим пристроям» для курсантів всіх спеціальностей Національної академії, — продовжив розповідь полковник Фтемов. — Вже розроблено проект навчального плану-програми даного курсу та пропозиції щодо його впровадження як окремого або в складі навчальних дисциплін.

На кафедрі добре розуміють, що впровадження досвіду АТО без наявних засобів інженерного озброєння як вітчизняного, так і іноземного виробництва, матиме однобічний виключно теоретичний характер. Проте протягом 2015-2016 років вдалось отримати та провести апробацію в навчальному процесі сучасних засобів, які є на озброєнні

підрозділів інженерних військ та застосовуються в зоні АТО. Це міношукачі GARRETT і VALLON, американська система дистанційного підриву; міни М-49-А1 (США) та сигнальна міна вітчизняного виробництва СМ-У, яка показала ряд суттєвих недоліків в ході її застосування. Колективом відпрацьовані рекомендації щодо покращення її характеристик, які будуть подані виробнику.

Проблемою є також мінімальна кількість існуючих засобів, як правило, 1-2 найменування, а якщо вести мову про роботизовані системи, то вони на сьогодні відсутні взагалі.

Крім цього, в якості додаткових заходів із курсантами було організовано ряд зустрічей-бесід безпосередніми з учасниками АТО, як правило, випускниками Академії — старшими лейтенантами Дмитром і Олександром Резуненками, лейтенантами Максимом Чернецьким і Дмитром Демидком.

Під час зустрічі офіцери кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення розповіли, що сьогодні вже триває спільна робота із представниками Наукового центру Сухопутних військ над відпрацюванням замислу на проведення КШН за досвідом інженерного батальйону „Тиса“, із використанням Центру імітаційного моделювання.

А взагалі про колектив можна розповідати багато, навіть незважаючи на те, що кафедру було

створено на базі кафедри тактики інженерних військ лише 2014 року. Вона є випусковою та призначена для підготовки курсантів за спеціальністю „Управління діями інженерних підрозділів військ і сил“. Її начальник закінчив Кам'янець-Подільський військовий інженерний інститут із золотою медаллю. Сьогодні він — кандидат технічних наук і продовжує підвищувати свій професійний рівень у Національному університеті оборони України.

Для підготовки майбутніх офіцерів науково-педагогічні працівники кафедри вміло застосовують власний практичний досвід, активно використовують сучасні інформаційні технології та методи навчання. З повагою ставляться колеги і курсанти до професора полковника Руслана Казмірчука, а старший викладач працівник ЗС України Володимир Павлючик у свій час пройшов шлях від командира взводу до начальника інженерних військ оперативного напрямку.

...Отже, залишається завершити цю розповідь словами: «Кафедро, подальших здобутків і звершень у важливій державній справі — підготовці майбутніх офіцерів!».

Ігор МОСЕЙЧЕНОК,
полковник запасу.

*Фото з архіву
кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення*

*«Він – воїн, і його завдання –
боронити
Батьківщину,
виконувати
накази»*

Вже другу нагороду отримав Павло під час навчання у Національній академії сухопутних військ. На мою думку, бути пораненим під час захисту Батьківщини зі зброєю в руках – подвиг. Безумовно, не замислювався він про відзнаки чи славу, коли виконував військовий обов'язок у зоні Антитерористичної операції. «Він – воїн, і його завдання – боронити Батьківщину, виконувати накази» – саме ця думка була стрижнем позиції Панченка, коли він проходив військову службу на посаді санітарного інструктора окремого полку спецпризначення. Ще до Кіровограда (нині – місто Кропивницький) Павло пройшов навчання у підрозділі у «Десні», британські курси так званих медбратів за програмою НАТО.

ОРДЕН ТА МЕДАЛЬ КУРСАНТА ПАНЧЕНКА

Буремним видався для громадян України 2014 рік. Після Революції Гідності анексовано Кримський півострів. Саме до кордону із ним, у Херсонську область, було скеровано загін спецпризначенців, до якого увійшов і старший солдат Павло Панченко, вже досвідчений захисник Вітчизни, адже служити у війську він розпочав 2012 року. Зробив це за власним бажанням. З дитинства приваблювали юнака люди мужні, об'єднані обов'язком, якими завжди пишалися.

– Головним обов'язком для кожного з нас була тоді вартова служба, – згадує Павло. – Але наприкінці березня нас перекинули до Луганщини, де спалахнули сепаратистські настрої. Тоді ніхто з нас ще не здогадувався про те, що станеться далі.

Після виконання завдань біля кордону із Російською Федерацією воїни на деякий час були передислоковані до Дніпра, а потім – на підсилення 72-ї окремої механізованої бригади до Донеччини.

– У той час побував у Краснодоні, на Савур-Могилі, – згадував співрозмовник. – А наприкінці серпня 2014-го опинився у Донецькому аеропорті, про який не вдовзі дізналися перш за все завдяки мужності наших бійців.

Другий загін спецпризначенців постійно обстрілювали з мінометів, великокаліберної та стрілецької зброї. Той вже вересневий обстріл Павло запам'ятав на усе подальше життя. Наші сапери мінували підступи до аеропорту. Воїни полку спецпризначення прикривали бойових побратимів на вказаних позиціях.

Так сталося, що перший же постріл ворога виявився прицілним: міна бандитського «Василька» (автоматичний міномет. – Авт.) розірвалася між двома друзями старшим сержантом Вадимом Демидчиком та старшим солдатом Павлом Панченком.

– Відчув сильний удар ззаду, яким мене відкинуло на землю, – розповідає Павло. – Впав і мій

*Старший солдат
Павло ПАНЧЕНКО,
загальновійськового факультету*

товариш, адже між нами було лише метрів шість. Вже потім з'ясувалось, що два ворожих осколки потрапили у мою праву ногу, а третій пошкодив кевларовий шолом на потилиці. Поранило й Вадима. На броні нашої БМП нас евакуювали до будівлі одної з бувших військових частин біля аеропорту.

Пам'ятаю, як фельдшер сержант Костянтин Головецький перебинтував і поставив крапельницю. Пам'ятаю й пекучий біль, який дошкуляв і не давав рухатися.

Потім старшого солдата вивезли до Краматорська, а згодом – до військового шпиталю у Харкові, куди надходило багато поранених воїнів. Саме там Павлу зробили дві операції, адже спочатку хірурги не змогли видалити осколки. Невдовзі він опинився у військових лікарів у Мукачевому. Тут й проходило подальше лікування спецпризначенця. Було й запалення ран, і численні перев'язки, врешті-решт завершилось відпусткою та реабілітацією.

Його група та загін полку ще залишилися у зоні АТО, а Павло відвідав рідні Черкаси, де на нього чекали мати Марія Павлівна та дружина Єлизавета, яка у червні подарувала чоловікові донечку. Вдома хлопець згадував своїх однополчан,

прокручував у пам'яті останні події в АТО, свідком або учасником яких довелося бути. Згадував медпрацівників, операцію, лікування. До речі, й дружина Павла працювала медичною сестрою у Черкаському шпиталі ветеранів війни, але чим та як могла вона допомогти після поранення: у той час жінка тільки народила дитину та перебувала у декретній відпустці. Спілкувалися лише сотовим зв'язком. Чекали на зустріч.

Швидко промайнув час, і Павло повернувся до полку. Служба продовжувалася. Згодом старший солдат вирішив стати офіцером і поступив на навчання до Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Зараз ветеран Антитерористичної операції навчається на другому курсі загальновійськового факультету. Шлях до омріяних лейтенантських зірок і майбутньої посади заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом Павло долає гідно, та особливих проблем у навчанні у старшого солдата не виникає. Подобаються дисципліни – тактика, управління діями механізованих підрозділів, фізична підготовка, психологія і педагогіка. Запам'ятовуються заняття, які проводять у курсантів полковник запасу Василь Панасюк (організація військового управління), викладач кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ Ірина Гузенко, інші науково-педагогічні працівники. Але крім лекцій та практичних занять є у курсанта Панченка й інші обов'язки: він – командир відділення, до якого входять однокурсники – молодший сержант Валерій Сілін, старший солдат Вадим Кашкаров, солдати Михайло Смирнов, Ружана Сірко, Дмитро Малищук і Олександр Коханов. Відомо, що молодший командир повинен згуртувати цей невеличкий колектив, до кожного знайти підхід і потрібні слова, щоб вести підлеглих вперед у навчанні, опануванні необхідних знань і навичок.

Навчально-виховний процес у нашому виші передбачає й прищеплення кожному з курсантів необхідних лідерських якостей, адже випускникам Академії доведеться працювати у військах із підлеглими, бути своєрідним взірцем для інших. На запитання: «Яким має бути офіцер нашого війська?»

Павло відповів: «Безумовно, розумним, хоробрим. Має цінувати підлеглих, володіти усіма чеснотами своєї професії».

Упевнений, це не є набір слів, який накопичено для відповіді на подібні запитання. Павло Панченко у Збройних Силах України не новачок, який особисто переконався у гідності багатьох офіцерів, їхніх взірцевості у справах та мужності. Під час нашої зустрічі він згадав однополчанина полковника Олександра Трепака, якому за виконання завдань із захисту Батьківщини у зоні Антитерористичної операції присвоєно високе звання Герой України, капітана Кирила Андреєнка, який мужньо загинув у зоні АТО 20 липня 2014 року та був посмертно нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня. Перший нині командує окремим полком спецпризначення, інший проходив у цій військовій частині службу на посаді командира групи та як випускник Академії сухопутних військ був навічно зарахований до списків одного з навчальних підрозділів.

Нещодавно орден «За міжність» III ступеня отримав і старший солдат Павло Панченко. Високу нагороду Батьківщини перед особовим складом Академії йому вручив генерал-лейтенант Павло Ткачук.

– Вже не очікував, що ця подія відбудеться, – розповів Павло. – Адже був представлений до нагородження за виконання обов'язків у зоні АТО вже давно. Тим більше що вже отримав медаль «Захиснику Вітчизни», яка прийшла на адресу полку спецпризначення, де служив, коли вже навчався тут, у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Цього разу про нагородження дізнався знову ж таки від колишніх однополчан: подзвонив той самий Вадим Демидчик, якого поранили разом зі мною, привітав і промовив: «Отже, нагорода знайшла героя».

Ігор ВІКТОРОВ

ЗАПОРУКА УСПІХУ- СЛУЖБОВИЙ ДОСВІД

Генерал-майор запасу Микола Голова – старший викладач кафедри управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення загальновійськового факультету. Він має 35 років календарної вислуги у Збройних Силах. У свій час здобував освіту у вищому командному училищі радіоелектроніки військ ППО у Вільнюсі та у Військовій академії Протиповітряних сил у Калініні. Під час служби у військах обіймав різні посади – командира та управлінця (остання – начальник штабу Повітряного командування «Захід»). У Національній академії сухопутних військ Микола Антонович з 2006 року

Цьогоріч за значні особисті досягнення у навчально-педагогічній та науковій діяльності, вихованні майбутніх офіцерів Українського війська його нагороджено пам'ятною заохочувальною відзнакою нашого видового навчального закладу – нагрудним знаком «Гетьман Петро Сагайдачний».

– Викладає Микола Антонович для курсантів третіх, четвертих і п'ятих курсів навчання, – зазначив тимчасово виконуючий обов'язки начальника кафедри управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення підполковник юстиції Вадим Дурач. – Він – один із найкращих науково-педагогічних працівників Академії. А допомагають йому у роботі величезний досвід службової діяльності у війську, вміння організувати заняття та проводити їх цікаво, із використанням численних прикладів із своєї особистої практики. Крім цього, він викладає мобілізованим військовослужбовцям та тим, хто проходить навчання на курсах підвищення кваліфікації.

А вивчення тонкощів навчальної дисципліни «Управління повсякденною діяльністю підрозділів» вимагає від курсантів багато часу, і зусиль, адже тут вивчають і основи бойової й мобілізаційної готовності, і охорону державної таємниці, і безпеку військової діяльності, і організацію бойової підготовки та служби військ тощо.

Наприклад, згідно з вимогами освітньо-професійної програми курсанти повинні знати: зміст документів командира підрозділу з питань бойової і мобілізаційної

готовності та порядок їх розробки та ведення, порядок підготовки і ведення документації внутрішньої та вартової служби, вміти здійснювати заходи з підтримки постійної бойової готовності, визначати заходи профілактики з попередження надзвичайних ситуацій, з безпеки життєдіяльності у військовій частині тощо.

Старший викладач Микола Голова розповів, що дисципліна, яку він викладає курсантам, є теоретично-практичною, і від серйозного ставлення до неї з боку курсанта багато у чому залежить його успішна робота в якості офіцера. Наприклад, цього року у виші вийшли з друку рекомендації «Випускнику Національної академії сухопутних військ». Це видання розроблено викладачами кафедри з метою допомогти офіцерам у виконанні ними посадових обов'язків командира взводу і роти (батареї). Усе у них – на основі керівних документів, відкритих інформаційних матеріалів, що надходили з Генерального штабу Збройних Сил України, Командування Сухопутних військ, інших органів управління, наукових установ, а також набутого досвіду військовослужбовців Академії у зоні проведення Антитерористичної операції на Донбасі. За задумом колективу авторів, поради і рекомендації повинні творчо втілюватись у практику служби, із врахуванням конкретних умов військової частини, в якій проходитиме службу випускник вишу.

Микола Антонович, який брав участь у розробці окремих статей цього видання, зазначив:

– Наші курсанти, з числа тих, хто незабаром отримуватиме лейтенантські зірочки та офіцерські посади у військах, матимуть цей порадак як добру допомогу у службі. Друкованих варіантів на всіх не вистачає, забезпечуємо електронними. Офіцер завжди повинен діяти у правовому полі.

Під час проведення занять часто наводжу приклади нехтування цими правилами, які мали місце у різних військових частинах. Пригадую, як командир однієї роти, маючи печатку, перевищив свої повноваження та незаконно надав відпустку солдатові на кілька діб. Останній, уже вдома, скоїв дорожньо-транспортну пригоду та загинув. Зрозуміло, що цього б не сталося, якби офіцер діяв правильно, як слід. А скільки, приміром, проблем виникає у службі під час недбалої перевірки питань, які стосуються приймання та здавання справ і посад, приймання озброєння та військової техніки? Усі ці нюанси командир підрозділу повинен знати.

– До речі, Микола Антонович є розробником і співавтором й інших навчальних посібників, наприклад, «Військово-адміністративна діяльність», – розповів підполковник юстиції Дурач. – В якому розглядається питання обліку особового складу, методики проведення занять та багато чого іншого.

Відомо, що сьогодні командири підрозділів у повному обсязі вирішують питання з бойової та мобілізаційної готовності, приймають рішення на організацію та ведення бойових дій. Їм відводиться провідна роль у керівництві підлеглими, їх вихованні, підтриманні високої військової дисципліни та морально-психологічного стану, зразкового статутного порядку та організації служби військ у бойових умовах. Але ми завжди наляштовуємо курсантів, що з метою своєчасного та якісного виконання бойового завдання, збереження життя та здоров'я особового складу командир підрозділу повинен ретельно вивчати і використовувати у своїй роботі все те нове, передове, що з'являється в практиці бойового застосування військ, а не покладатися лише на знання, отримані в Академії.

Не випадково випускники нашого вишу, як зазначив офіцер, часто звертаються до науково-педагогічних працівників кафедри з тих чи інших питань, приїждять до альма-матер для того, щоб зустрітися зі своїми колишніми наставниками, поспілкуватися із майбутніми офіцерами, розповісти про свої справи. Наприклад, нещодавно у виші перебували учасники АТО – випускники Академії командир роти капітан Андрій Копоровський, командир взводу старший лейтенант Роман Татарінов та інші. У даний час офіцери проходять службу у складі 28-ї окремої гвардійської механізованої бригади, і їхнє спілкування з курсантами виявилось багато у чому корисним.

Генерал-майор запасу Микола Голова має авторитет не лише у курсантів, а й у співпрацівників: викладачів підполковника Олексія Іващенка, доцента, кандидата історичних наук Надії Стукаліної, доцента, кандидата технічних наук старшого лейтенанта запасу Сергія Орла та інших.

Коли готував цей матеріал до друку, підрахував, що до років служби у війську Миколи Антоновича можна додати і стаж праці у стінах Академії. Отже, на його рахунок вже більше чотирьох десятиліть життя, які міцно пов'язані з професією захисника Батьківщини.

І цей шлях мого співрозмовника є прикладом для багатьох військовослужбовців. Наприклад, гідно служить сьогодні у Збройних Силах України син Миколи Антоновича – Юрій. Він свого часу отримав військову освіту у навчальному закладі, який є нині місцем роботи батька. Можуть сказати викладачеві «спасибі» за науку, чуйне ставлення і багато офіцерів Українського війська, які сьогодні пишаються званням випускника Національної академії сухопутних військ.

Генерал-майор запасу Голова щодня на робочому місці. Він і сьогодні в строю. Завжди активний, попри роки стрункий, підтягнутий, ввічливий. І раніше доводилось чути про нього чимало добрих слів і схвальних відгуків. Про таких, як він, справедливо кажуть: «Йому є чим пишатися!»

Ігор ВІКТОРОВ

На знімку: генерал-майор Микола Голова під час заняття з курсантами Академії

*Сержант Андрій ДЯЧЕНКО,
факультет бойового застосування військ*

КОЛИ ПОКЛИКАВ ОБОВ'ЯЗОК...

По-іншому він просто не може. Тому й воює з 2014 року. Відтоді, коли все тільки починалося. Коли не просто важко, а надважко було. І волонтерського руху майже не існувало. А про жорстокі умови на війні і нині не хочеться згадувати. Про що говорити, коли харчів не вистачало... Та його це не зупинило. Продовжував воювати добровольцем. А вдома чекали дружина та новонароджена донечка. До початку військових дій Андрій Дяченко навіть не служив в армії. Вдалося лише пройти декілька тренінгів, які організували іноземні інструктори. Сім'ю залишив на батьків і рідне Дніпро покинув, щоб захищати Україну.

Додому вперше повернувся вже за 5 місяців. Та насолоджуватиметься відпочинком лише ... два дні: покличе війна! Батьки одразу прийняли вибір сина — хіба втримати? І Андрій зробить висновок: «У мене сім'я патріотів!». А довгоочікувану відпустку таки отримає невдовзі. Тоді й побуде з рідними довше.

Перша військова професія Андрія, на той час ще в якості добровольця, — глибинна розвідка. Довелося побувати у різних ситуаціях. Найпам'ятніша — вихід на Волноваху, коли «Дніпро-1» потрапив в оточення. На жаль, після цього їхня група розпалась. «Верхи» сказали, що більше не потребують їхніх послуг.

Але Андрій не здався, він знав, заради чого перебуває на фронті: для нього це було справою честі. Тому й обрав 20-й батальйон, чи не один із перших на той час добровольчих підрозділів. Вибір був свідомим: там служили найбільше його товаришів. Нині це окремий мотопіхотний батальйон 93-ї бригади. 2015 року Андрію довелося пройти через найгарячіші точки Сходу: Авдіївка, Ясинувата, Красний Партизан,

Піски... Та найзапеклішим був бій у Мар'їнці. Тоді, як зізнається юнак, йому довелося приймати найважливіше рішення в житті. Адже він був командиром взводу і о восьмій ранку через три його блокпости, які стояли на відстані п'ятдесяти метрів один від одного, сепаратисти спробували атакувати. Видимість була жахливою: за 30-40 метрів нічого не розгледіти. Ворог майже впритул підійшов до українських позицій та оточив батальйон.

— Найгарячіше було тоді, коли півтора десятка сепаратистів увірвались в приміщення, захист якого було покладено на наш взвод, — розповідає Андрій. — Кілька військовиків одразу контузило, а противник прорвався і зайняв другий поверх. Лише завдяки вмілим діям підлеглих, якісному корегуванню вогню ми відбили атаку та відрізали шляхи відходу ворогу. А згодом штурмом взяли другий поверх. Лише небагатьом сепаратистам вдалося втекти. Натомість ми отримали докази того, що проти нас воюють регулярні російські підрозділи. Ми знайшли їхню зброю з серійними номерами, російську форму, російську систему РПС (ремінно-плечова система розгрузки) нового зразка з написами, зроблену в РФ.

Саме за цей бій Андрія представили до ордена Богдана Хмельницького, але подання досі десь у високих київських кабінетах. Натомість керівництво Сухопутних військ нагородило молодшого сержанта своєю відзнакою.

— А далі була нетривала відпустка. Для того, щоб я психологічно відійшов від тих подій, — продовжує Андрій. — Не вдалося. На третій день повідомили, що загинув Руслан Качей: пішов рятувати бійця, але вже на більш-менш безпечній території потрапив під вогонь гранатомета. Упізнав я його в морзі. За допомогою волонтерів здійснили перевезення на батьківщину. Прикро і сумно... У Руслана жінка і двоє дітей залишилось.

Незважаючи на все пережите на фронті мій співрозмовник не зламався. Радше навпаки, як вогонь гартує метал, так війна ще більше загартувала його дух. Він — командир, він — лідер, за яким і в Академії ідуть інші. Після спілкування з ним, починаєш вірити, що існує військова честь. На запитання, чому пішов воювати, щиро і просто відповідає: «За Україну!». Бо для нього, здається, дивно навіть подумати, що може бути інакше.

— Треба прагнути і досягти чогось нового. Адже ми вже були в Радянському Союзі. Хіба там було все добре? Я досі пам'ятаю, як ми з мамою виходили о п'ятій ранку, коли я був маленьким, за молоком. В черзі стояли, щоб просто купити харчі!.. Зараз ми прагнемо в Європу, до кращого життя, яке українці виборювали кілька століть поспіль. І ніхто нам не завадить! — впевнений Андрій.

Як згадує сержант, на фронті було по-різному. Скажімо, двом десяткам бійців доводилося відбивати атаку чотирьохсот сепаратистів. А найдовший бій тривав шістнадцять годин! Без ротації хлопці протистояли ворогу під Авдіївкою чотирнадцять місяців!.. Залишились і інші, не зовсім приємні, проте цілком відчутні спогади: дві контузії та кілька поранень. Колись довелося навіть витягувати осколки з ноги просто під час бою, бо не було часу їхати в лікарню...

Андрій Дяченко повернувся з фронту декілька місяців тому. Хоча прагнув залишитися на війні до перемоги. Командування військової частини вирішило, що йому потрібно опанувати офіцерську професію, а тому скерувало на навчання до Національної академії сухопутних військ.

Нині Андрій — командир групи. Зізнається, що досі складно дається стройова підготовка. Щодо іншого — без проблем. Тим більше, що напролюд легко дається навчання, а також спілкування з викладачами та курсантами, які, як і він, пройшли випробування фронтом.

Оксана ВЛАДИГА

*Молодший сержант Андрій ТИТІК,
факультет бойового застосування військ*

Кожному з нас властиво у певний період «шукати себе», щоб далі рухатися по життю. Тому не випадково Андрій Титік пішов у військкомат 21 січня 2014 року. І якщо раніше він був у цілковитій невизначеності щодо свого життя, погано уявляв, що чекає його в майбутньому, не кажучи вже про саму війну, але вирушив у зону АТО. Знав, що це буде правильне рішення для всіх, а найголовніше – для нього самого.

Після закінчення школи Андрій вирішив разом із друзями вступити на юридичний факультет Львівського державного університету внутрішніх справ МВС України. Та згодом зрозумів, що це не зовсім той шлях, яким хоче йти. Аби не витратити дарма батьківські кошти, після півроку навчання залишив виш. І поки він вагався, що йому робити далі, життя само підказало йому, у який бік рухатися.

Уже в лютому Андрій опановує ази військової служби в Рівному, а через місяць навчання прибуває у Дзержинськ, де після перепідготовки відбуває на «популярний» блокпост «Квіточка». Тут служба вважалася надскладною.

– Особливо запам'ятався тиждень перед Великоднем. Ми дали бойовикам добрячого «прочухана»... Тому й вони вирішили нас «порізати». Зробили це в переддень Світлого Празника... Бій був запеклим. І хоча вони нас переважали кількісно, ми вистояли. Більше того, вони кинулися навтьок, залишивши полеглих. А один оточений сепаратист не хотів здаватися, погрожуючи, що підірветься гранатою. Однак після перемовин таки полишив цю думку. Ось якою «веселою» у нас була Пасха», – ділиться спогадами Андрій.

Окрім «Квіточки» йому доводилося нести службу на блокпості біля с. Шуми, що за Дзержинськом. Саме там він отримав осколкове поранення в шию. Все сталося раптово...

«ПОГЛЯДИ НА ЖИТТЯ ЗМІНЮЮТЬСЯ: ТЕ, ЩО БУЛО НЕВАЖЛИВИМ, – СТАЛО НЕОБХІДНИМ, А ТЕ, ЩО ВВАЖАВ ПОТРІБНИМ, – ВІДТЕПЕР НЕВАЖЛИВЕ»

Життя врятувала оперативно надана медична допомога.

– У ті дні нас сильно обстрілювали. За дві доби у нас було п'ятеро поранених. У сусідньому підрозділі один військовик загинув: снаряд влучив в окоп, де від обстрілу ховалися бійці, – з тривогою згадує Андрій. – Вже у лікарні усвідомив, що перебував на волосок від смерті. Це неправда, що на війні не страшно. Страшно і за себе, і за своїх побратимів. Я й досі не можу змиритися з тим, що мій товариш Юрій, з яким виїздили на бойові, загинув від кулі снайпера. У нього залишилися дружина та одnorічний син. Лише два тижні відділяли його від демобілізації...

Після поранення Андрія скерували на реабілітацію, а згодом на ротацію. На щастя, наслідки отриманого поранення не відчував. Тому, можливо, навіть хизувався осколком, показував усім. Але невдовзі якось «подорослішав», усвідомив, що краще позбутися його. І викинув там, де «придбав», щоб більш не нагадував про ті пекельні дні.

Загалом Андрій на умови, в яких доводилося воювати, ніколи не скаржився. Усіляке буває... Суттєво допомагали волонтери. Натомість реакція місцевих жителів була різною і неоднозначною. Були навіть провокації. Проте на них військовики старалися не зважати. З приємністю згадує, що колектив у них був дружний, немов друга сім'я: «Мені здавалося, що ми будемо разом завжди. Так зрослися з побратимами!»

Чотирнадцять місяців війни і півроку служби за контрактом промайнули для нього, як один день. Коли запитую, які зміни в собі він спостерігає, відповідає, що іншим став його погляд на життя: те, що було неважливим, – стало необхідним, а те, що вважав потрібним, – відтепер неважливе. Більше цінує рідних та близьких. А ще – хоче повернутися ТУДИ, аби долучитися до нашої Перемоги!

Оксана ВОЙТКО

*Курсант Володимир КОВАЛЬ,
загальновійськовий факультет*

Сьогодні наше завдання — не загубити цей скарб. Тільки від нас залежить, чи вдасться зберегти цю омріяну свободу для наступних поколінь вільних українців, для наших дітей та онуків. Можливо, саме це, а також навчання на історичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка, який я успішно закінчив 2013 року, вплинуло на вибір моєї професії.

Про те, що хочу служити в армії, думав ще зі шкільних років. Одразу після школи хотів навчатись в (на той час) Інституті Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету «Львівська політехніка». Проте... не вистачало підтримки матері, яка фактично сама виховувала мене і мою молодшу сестру. Розуміючи, що мамі буде важко, я вирішив почекати з військом і вступив до цивільного вишу. Лише по завершенні навчання пішов служити за контрактом.

Цей період був дуже важкий не лише для мене, моїх рідних, а й для всієї держави. Це Революція Гідності, і незрозуміла ситуація у Криму, і перші заворушення на Сході України. Проте цього разу мій вибір був остаточний і беззаперечний.

Службу я розпочинав у групі інженерного забезпечення 24-ї окремої механізованої бригади на посаді кулеметника. З початком повномасштабних бойових дій на Донбасі разом зі своїм «Каштаном», — так називали ми свій БТР-80, — потрапили у доблесну розвідувальну роту цієї ж Залізної бригади, яку очолював випускник нашої Академії 2010 року,

Я народився в рік, коли моя Україна з розвалом Союзу отримала незалежність. Так, я ціную прагнення до вільного життя українців 90-х, які долучилися до цього. Але пишаюся передусім тим, що зробили для мого покоління сотні і тисячі героїв, які протягом століть вели непримириму боротьбу за вільну Україну. До цієї боротьби долучилися і ми, хто дав гідну відсіч агресору на Сході нашої держави.

«СМЕРТЬ ПОБРАТИМІВ, КРОВ І СЛЮЗИ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ - ЦЬОГО НЕ ЗАБУТИ НІКОЛИ»

лицар орденом Богдана Хмельницького I ступеня — капітан Степан Воробець. На жаль, 19 червня

2014 року його підрозділ потрапив у засідку і офіцер загинув від кулі ворожого снайпера. Саме там, на

Сході, я познайомився з теперішніми курсантами загальновійськового факультету, а тоді солдатами 24 ОМБр Богданом Могилою, Віталієм Затварніцьким та Тарасом Карпою. Ми тоді й не гадали, що невдовзі здобуватимемо офіцерський чин у Львові.

Нині я часто згадую три дійсно «гарячі» у всіх значеннях цього слова літні місяці 2014 року. Смерть побратимів, кров і сльози місцевого населення – цього не забути ніколи! А ще, я чекав нашої перемоги і швидкого повернення додому. Тим більше, вважаю, ситуація складалась на нашу користь.

Наш батальйон тоді брав участь у звільненні Лисичанська, Сіверська, Ямполья. Ми долали величезні і небезпечні марші до Лутугино, Георгіївки для того, щоб підтримати 80 ОАМБр в Луганському аеропорту. А вдома весь цей час мене чекала наречена, з якою планували одружитися.

Одружилися 18 жовтня. Та насолодитися медовим місяцем не довелося. Вже за декілька днів я вдруге вирушив у зону проведення АТО. Цього разу виконував бойові завдання вже фактично на посаді командира окремого взводу,

оскільки офіцерів у нас просто бракувало. Та й особовий склад на 95 відсотків був укомплектований із необстріляних мобілізованих військовослужбовців.

За зразкове виконання завдань у ході проведення АТО неодноразово заохочувався командуванням бригади. А у травні 2015 року командування 1-го механізованого батальйону скерувало мене на навчання до нашої Академії. Зарахування курсантом відбулося в день мого народження 28 липня і стало для мене своєрідним подарунком.

Сьогодні я чітко усвідомлюю, що потрібно прискіпливо опановувати військову спеціальність, добре вчитись, щоб стати освіченим і дипломованим офіцером.

Щодо процесу навчання, то війна на Сході України змусила внести корективи. Тому більше уваги приділяється саме підготовці курсанта як майбутнього бойового офіцера. Викладачі під час проведення занять акцентують увагу на вивченні нових методів ведення бойових дій, ми чимало уваги приділяємо зброї і бойовій техніці. А загалом навчання ґрунтується на досвіді АТО.

ВІЙНА НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Рік тому нашу Академію відвідав президент фонду «Потомак» доктор Філіп Карбер, який набув багаторічного досвіду у галузі оборонного планування та аналізу збройних конфліктів сучасності. Американський експерт виступив перед особовим складом вишу, детально проаналізувавши збройне протистояння, яке триває на Сході України, надав детальну характеристику діям проросійських незаконних збройних формувань та участі у ньому ЗС РФ. Сьогодні ми пропонуємо читачеві його спільний з Джошуа Тібольтом допис, де наведено уроки, які, на їхню думку, повинні зробити США з огляду на хід Антитерористичної операції на Донбасі.

ДОВІДКОВО

Фонд «Потомак» є незалежною некомерційною організацією, дослідження якої спрямовані на поліпшення якості суспільного розвитку і вироблення курсу національної політики. Штаб-квартира Фонду знаходиться у Вієні, штат Вірджинія, поблизу Вашингтона. Впродовж двох десятиліть він допомагав країнам Східної Європи і колишнього Радянського Союзу стати інтегрованими із Заходом шляхом підготовки їх до вступу у НАТО.

Для цього було проведено понад тисячу тренінгів для керівників цих країн. До своєї роботи Фонд «Потомак» залучає ключових осіб, які приймають рішення у Конгресі США, міністерстві оборони та інших органах виконавчої влади, а також представників урядів країн – членів НАТО.

Фонд проводить закриті та відкриті семінари, конференції та зустрічі, публікує звіти й аналітичні записки, готує доповіді для комітетів Конгресу США, надає пропозиції та коментарі в ЗМІ США та інших країн.

Військовий конфлікт між Росією та Україною триває вже 25-й місяць. Те, що розпочиналося як відносно безкровне вторгнення наддержави в Крим і переросло у т. зв. сепаратистський заколот на Донбасі, перетворилося на справжню дворічну війну. Незважаючи на неодноразові спроби домовитись про ефективне припинення вогню, конфлікт в Україні став найбільш масштабною битвою в Європі після закінчення Другої світової війни.

Подібно до війни Судного дня 40-річної давнини, російсько-українські воєнні дії є природним «випробувальним полігоном» та яскравим прикладом того, що відбуватиметься на майбутніх бойовищах. Нижче наведено 10 найважливіших уроків із цього конфлікту, які армія США повинна засвоїти, особливо маючи 15-річний досвід ведення контрпартизанських операцій, якщо їй випаде знову протистояти майже рівнозначному противнику.

Сьогодні у складному й нестабільному світі Росія конкретно загрожує нашим союзникам з визначеної території. І хоча наміри президента Росії В. Путіна важко зрозуміти – ми усвідомлюємо план його гри. Це називається «війною нового покоління» і спрямовано проти слабкості Заходу, а не проти його сильних сторін. Війна нового покоління відрізняється від західних поглядів на «гібридний» конфлікт тим, що в ній поєднується прихована, непоказна державна підтримка з повноцінним, безпосереднім, навіть з елементами хизування, втручанням наддержави.

Аспекти цієї стратегії спостерігались раніше в Чечні та Грузії, але в Україні Росія одночасно її випробовує та вдосконалює. Опрацьована в Україні російська війна нового покоління прослідковується в п'яти складових елементах:

- політична диверсія: засилання агентів; класичний «агітпроп» або політична пропаганда, інформаційні операції з використанням сучасних засобів масової інформації для спекулювання на етнічних або мовних відмінностях; корупція та компрометація місцевого чиновництва;
- утворення «районів з особливим доступом»: захоплення місцевих органів влади, відділків

поліції, аеропортів та військових складів; озброєння та тренування бойовиків; створення контрольно-пропускних пунктів та знищення інфраструктури доступу до певних територій; кібератаки на уразливі системи зв'язку; псевдореферендуми за участю представників однієї партії та проголошення «народної республіки» під російським патронатом;

– вторгнення: розгортання російських військ на кордоні в процесі раптових широкомасштабних навчань за участю сухопутних, військово-морських, військово-повітряних та повітрянодесантних військ; таємне надання важкого озброєння бойовикам; створення навчальних та логістичних таборів неподалік від кордону; формування із т. зв. добровольців загально-військових батальйонних тактичних груп; включення таких військових псевдоформувань у формування більш високого рівня, які оснащуються, підтримуються та управляються росіянами;

– примусове стримування: приховане приведення у бойову готовність або «раптові перевірки» ядерних стратегічних сил; розгортання тактичних систем доставки ядерної зброї у передові райони; проведення регіональних та

загальнодержавних навчань; агресивне повітряне патрулювання прилеглих районів з метою запобігання залучення їх до провокацій;

– маніпуляції під час переговорів: зловживання ініційованими західними партнерами режимами припинення вогню та використання цих режимів для доозброєння бойовиків; порушення «режиму тиші» з метою виснаження армії противника та стримування інших держав від надання ними допомоги під загрозою ескалації бойових дій; порушення єдності країн Західного альянсу «грою» на їх економічних інтересах; вибіркові та багаторазові телефонні переговори «з питань гарантування безпеки в зоні конфлікту» з метою ввести в оману партнерів щодо справжніх намірів.

Керівництво Росії, на відміну від західних політиків, добре усвідомлює ці військові та напіввійськові прийоми і використовує їх з майстерністю Страдиварі.

Радіоелектронна боротьба (РЕБ)

Сили радіоелектронної боротьби Росії на фоні залежності США від цифрових технологій і систем становлять величезну небезпеку для збройних сил США на сучасному полі бою.

Росія в процесі електронної війни прагне досягти чотирьох основних цілей:

– блокувати комунікації: на Донбасі є регіони, де не працюють жодні засоби електромагнітного зв'язку, у тому числі радіо, телефон та телебачення;

– придушити безпілотні літальні системи: радіоелектронна боротьба є найстрашнішою «вбивцею українських електронних систем» у спосіб створення перешкод управлінню або проходженню GPS-сигналів;

– придушити артилерію та міномети: російські системи РЕБ виводять з ладу у спосіб завчасної детонації артилерійські або мінометні снаряди з електронними підіривниками;

– перш за все взяти під приціл органи управління та вузли зв'язку: російські сили і засоби РЕБ можуть виявляти всі джерела електромагнітного випромінювання, у тому числі системи управління військами – радіозв'язок, Wi-Fi чи мобільний зв'язок, характеристики яких

можуть уточнюватися за допомогою безпілотних літальних апаратів та знищуватися масованим артилерійським вогнем.

Для того, щоб вдало конкурувати на полі бою в умовах посиленої радіоелектронної боротьби, ЗС США повинні знову звернути увагу на аналогові системи зв'язку, вилучити всі зайві електромагнітні випромінювачі, такі як персональні мобільні телефони та передавальні антени, якомога далі від лінії зіткнення; під час навчань провести тренування на кшталт «день без радіо або без комп'ютерів»; оперативно застосовувати власні системи РЕБ.

Безпілотні літальні системи (БПЛА)

Конфлікт в Україні вважається першим, де безпілотні літальні апарати (БПЛА) обидві сторони застосовують у великій кількості. Росія використовує БПЛА для розвідки, спостереження та рекогносцировки; визначення координат цілей для завдання масованих артилерійських ударів у режимі реального часу, а віднедавна – ще й як міні-бомбардувальники із запалювальними боеприпасами, націленими на місце зберігання пального та озброєння.

Українські підрозділи фіксують до восьми російських БПЛА протягом дня. Таке постійне спостереження за ними та ймовірність потрапити під удар призводить до травматичного переживання, страху та уповільнює переміщення підрозділів, особливо вдень. Невеликі розміри БПЛА, їх обмежений радіолокаційний профіль у поєднанні з інфрачервоними характеристиками, а також складність виявлення БПЛА (безпосередньо над або вже поза ціллю) робить використання проти них ракетних систем класу «земля-повітря» мало ймовірним та високовартісним.

Армії США необхідно переосмислити важливість використання методів військового (оперативного) маскування та приховування; проводити з союзниками тренування з використанням безпілотних літальних апаратів, усвідомлюючи, що вони перебувають під постійним, у режимі реального часу, спостереженням з повітря. Крім того, виникає нагальна необхідність у тому, щоб на ротному рівні були відповідні

системи виявлення, наведення та ураження БПЛА типу квадрокоптерів та з фіксованим крилом.

Масовані артилерійські обстріли

Підвищена доступність систем повітряного спостереження у поєднанні з масованими обстрілами артилерії та РСЗВ призвели до нового рівня інтенсивності сучасного традиційного бою. Конфлікт в Україні демонструє, що артилерійський вогонь є причиною близько 80% усіх жертв. Тому для сухопутних військ США вкрай важливі наступні чотири тенденції.

1. Росія поєднує дії вдосконалених звичайних боеприпасів, засобів дистанційного мінування, боеприпасів для ураження зверху та термобаричних боеприпасів, що призводить до катастрофічних наслідків при їх використанні під час спланованих масованих вогневих ударів. А США всі ці типи боеприпасів зняли з озброєння.

2. Україна і Росія прямим артилерійським вогнем на відстані від 1 до 6 км прикривають війська з метою або придушити протитанкову оборону, або застосовують як протитанкову зброю.

3. Намагання якомога більше розосередити війська на полі бою спричинено прагненням збільшити дальність ураження артилерійським вогнем, що стало можливим завдяки комбінації безпілотних літальних апаратів на полі бою та підвищених можливостей радарів контрбатареїної боротьби.

4. Зростання ролі контрбатареїних радарів та контрбатареїного вогню зриває можливості протидії сторони із завдання вогневих ударів, змушуючи противника постійно змінювати позиції.

Російська артилерія переважає артилерію ЗС США за кількістю у пропорції приблизно 3:1. Вона зберігає свою перевагу за рахунок кращої бойової спроможності, а також завдяки використанню вдосконалених звичайних та касетних боеприпасів. Для конкурентоспроможності на полі бою армія США і Міністерство оборони США повинні переглянути директиву колишнього міністра оборони США Роберта Гейтса від 2008 року щодо дотримання положень Оттавської конвенції (Ottawa Treaty), за якими

знято з озброєння армії всі види касетних боеприпасів.

Важка бронетехніка

Роль основних бойових танків (ОБТ) залишається вирішальною на сучасному полі бою за умови їх спорядження засобами протидії протитанковим ракетним комплексам (ПТРК) та ручним піхотним гранатометам (РПГ). Сучасні російські Т-72Б3 мають модернізовану броню, систему динамічного захисту, нову версію 125-мм гармати та, найголовніше, досить вдосконалену комп'ютеризовану систему управління вогнем з покращеною оптикою та сучасними приладами нічного/всезагального бачення. В основному бойового танка Т-90 також є всі ці вдосконалення, але його найбільш важливий атрибут – інтегрована система активного захисту. Виявляючи радаром ракету, що наближається, ця система захисту вистрілює, як з дробовика, щільну завісу «картечі» (аерозольних гранат), що перешкоджає роботі головки самонаведення протитанкової ракети.

Крім того, Росія розробила модульні системи активного захисту для їх використання також і на ОБТ Т-80, Т-72 та Т-64.

ЗС США необхідно провести спеціальні дослідження щодо ефективності використання своїх ПТРК Javelin проти таких систем активного захисту російських ОБТ, щоб гарантувати своїй піхоті необхідну дію ураження своїх ПТРК.

Уразливість легкоброньованих машин

Легкоброньовані бойові машини піхоти (БМП), мобільність та вогнева міць яких пріоритетна над живучістю, уражаються протитанковою зброєю, автоматичними гарматами середнього (30 мм) калібру, встановленими на інших легкоброньованих машинах, артилерійськими касетними та термобаричними боеприпасами. Під час підбиття бойової машини піхоти зазвичай чимало втрат вбитими чи важкопораненими. Тому бійці під час пересування переважно розташовуються зверху цих транспортних засобів, атакуючи як спішена, а не моторизована піхота. Як наслідок – ефективність

танкових (моторизованих) атак зменшується через невисоку мобільність мотопіхотного супроводу для захисту танків (БМП, БТР) від дій піхоти противника.

Російські мотострілецькі війська, що підтримуються артилерією та реактивними системами залпового вогню (РСЗВ), є серйозним випробовуванням боєздатності американської піхоти на сучасному полі бою. Тому, як мінімум, бойові машини піхоти Bradley і Stryker мають бути оснащені динамічним захистом та іншими сучасними системами захисту.

Розосередження та маневр

Низьке співвідношення показника «воєнна сила – територія» на полі бою Донбасу та підвищена летючість сучасних систем озброєння вимагають більш широкого розосередження військ для збереження живучості. Широке розосередження дає можливості для маневру, особливо під час механізованих рейдів у тилу противника та на лініях комунікацій.

У серпні 2014 року українські повітрянодесантні бригади виконали найбільший та найтриваліший в історії воєн механізований рейд у тилу ворога, звільняючи окремі українські гарнізони, зриваючи просування російських колон, а також захоплюючи російську бронетехніку та важку артилерію.

Оскільки маневрені батальйони оперують на традиційній для бригад ширині фронту (до 40 км), Росія формує батальйонні тактичні групи у складі однієї танкової роти, трьох мотопіхотних рот, однієї протитанкової роти, двох-трьох батарей самохідної артилерії та РСЗВ, а також двох батарей протиповітряної оборони. Ці штатні сили та засоби забезпечують командирів батальйонної тактичної групи необхідні уражаючу дію, маневреність та захист під час дії в умовах розосередження та децентралізованого управління.

Аналогічним чином армія США повинна розглянути можливість щодо повернення до існуючої структури збройних сил бронекавалерійського полку штатної чисельності з необхідними засобами підтримки, вогневого ураження та армійської авіації.

Завоювання переваги і панування в повітрі

Росія має на Донбасі найбільшу та найщільнішу в світі мережу мобільної ППО. Поєднання інтегрованих та об'єднаних в єдину мережу самохідних систем ППО із переносними зенітно-ракетними комплексами (ПЗРК) фактично витіснило українську авіацію зі свого неба.

Українські вертольоти вимушено виконують польоти на висотах від 3 до 5 метрів над землею або верхівками дерев, намагаючись уникнути ракет класу «земля – повітря» із самохідних зенітно-ракетних комплексів, однак підрозділи у засідці з 2–5 ПЗРК, що наводяться на ціль за допомогою інтегрованої мережі ППО, їх збивають. Україна не змогла запобігти цьому без адекватного придушення ворожих засобів ППО або їх захищених баз та позицій. На щастя, велике розосередження військ на полі бою надає авіації можливість діяти. У разі, якщо танкові чи мотопіхотні підрозділи зі складу батальйонних тактичних груп відриваються від своїх штабів та виходять з-під захисту засобів ППО, вони підпадають під удари штурмової авіації. Також можуть бути уразливими і розтягнені лінії комунікацій.

Щоб не втратити свою ефективність у протистоянні російським мережам ППО в інших регіонах світу, базова інфраструктура військово-повітряних сил США має зберігати свою боєздатність та бути малоуразливою завдяки поєднанню методів розосередження сил, а також використанню захищених баз та позицій. ВПС США також потребують інтегрованої системи ППО, що поєднуватиме системи дальнього радіолокаційного спостереження з ефективними зенітно-ракетними комплексами класу «земля – повітря». Досягнення відчутних результатів проти наземних цілей вимагає повномасштабного залучення штурмової авіації за підтримки винищувачів та літаків РЕБ, а також тісної інтеграції із наземною далекобійною артилерією, спроможною придушувати сили і засоби ППО противника масованим вогнем.

Великий рівень втрат

Досвід проведення контрпартизанських операцій низької

інтенсивності в Іраку та Афганістані не гарантує збройним силам США спроможність вести бойові дії високої інтенсивності проти рівнозначного противника. У липні 2014 року Росія завдала вогневих ударів далекобійною артилерією та реактивними системами залпового вогню (використовуючи боєприпаси для ураження зверху та термобаричні боєприпаси) по двох українських механізованих батальйонах, що перебували під відкритим небом. Цей масований вогневий удар тривав усього кілька хвилин, але призвів до значних втрат, знищивши більшість бронетехніки, зробивши обидва батальйони небоєздатними.

У подібних бойових зіткненнях, коли до 30 відсотків підрозділу гине або стає недієздатним, командування та управління розвалюються, підрозділ не може подбати про власних поранених, не кажучи вже про відновлення боєздатності та продовження виконання поставленого завдання.

Армія США повинна створити на бригадному рівні команди з відновлення боєздатності, які будуть відновлювати систему командування та управління, забезпечувати сортування поранених та надання медичної допомоги, а також швидко координувати процеси відновлення боєздатності. Крім того, підрозділи всіх рівнів повинні періодично опрацьовувати тренувальні сценарії з великою кількістю жертв.

Протягом майже 100 років американські війська несли головну відповідальність за захист демократії і забезпечення миру на Європейському континенті. Близько мільйона американських військовослужбовців загинули або дістали поранення в боях за перемогу у двох світових війнах. Розгортання військ на цьому театрі (понад 21 мільйон «людино-років») дало змогу виграти «холодну війну» і зробити Європу «єдиною та вільною».

Проте у той час, коли Росія загрожуює стабільності регіону своєю концепцією ведення війни нового покоління, а американські військові відчувають тиск бюджетних скорочень, виникає питання: чи зможе американська армія скористатися цими уроками та стати у майбутньому зразковою і дієздатною?

У трагічні дні кінця серпня 2014 року, коли російські війська брали у кільце українських бійців під Іловайськом, не менш драматичні події за участю підрозділів регулярної армії РФ відбувалися поблизу Луганська. «Тільки російських танків було 32, а БМП і БТРів я навіть не рахував», – пригадує ранок 26 серпня полковник Олександр Тимощук, на той час – командир 1 батальйону 80-ї окремої аеромобільної бригади. Його бійці утримували Хрящувате і Новосвітлівку, через які з окупованого Луганська проходить дорога до російського кордону. Тож щоб розблокувати артерію, через яку бойовикам ішли поставки зброї і боєприпасів, Росія ввела на територію України свої війська

ТРИ ВІЙНИ ПОЛКОВНИКА ТИМОЩУКА

Війська агресора перейшли кордон рівно о шостій ранку. «Я жахнувся, коли з боку Росії почала висуватися колона. Стільки техніки ще ніколи не бачив. Мій батальйон був на БТРах, мали ще 8 танків із першої танкової бригади. Та хіба цього достатньо?... Думав, вони нас просто зітруть». Сил було явно замало, щоб дати відсіч ворожій армادі. Тим більше що вже більше тижня утримували Новосвітлівку і Хрящувате.

До речі, завдяки ефективним діям 80-ки Луганськ був практично повністю оточений; бригада блокувала останню основну артерію, яка зв'язувала місто з Росією.

Терористи у місті були приречені, тож росіяни вторглися, щоб пробити для своїх поплічників «дорогу життя».

Та замість того, щоб атакувати українські позиції, російська бронетехніка зупинилася. «Вони стали півколом на відстані 2 кілометрів довкола селищ і просто почали розстрілювати їх. Робили це впродовж десяти годин – з 6-ї ранку до 16, – пригадує той день офіцер. – Наші підрозділи знаходилися на позиціях під вогнем противника. Та ще важче було спостерігати, як знищуються селища, руйнуються будинки. Наша артилерія, яка знаходилася у луганському аеропорту, їх не могла

дістати. Тому в штабі сектора «А» ми «замовили» артилерійську і повітряну підтримку». Після того, як відпрацювала наша реактивна артилерія та вертольоти, російські війська о 16.30 колоною рушили до свого кордону. Яких втрат зазнав окупант, достеменно невідомо, адже його бронетехніка була розосереджена по лісопосадках.

Внаслідок обстрілу комбат зазнав важкого поранення – осколок пройшов за кілька сантиметрів від серця. Його евакуювали у Харківський госпіталь...

Народився Олександр в Івано-Франківську. Його армійська стежа була визначена долею: батько був

офіцером. А тут і двоюрідний брат Володимир вступив до Одеського інституту Сухопутних військ. Юнак вирішив не відставати.

1999 року по закінченні вишу від служби в Одесі відмовився. Обрав бойову 80-ку (на той час це була 6-та окрема аеромобільна бригада. – *Авт.*), яка базувалася у Хирові, що у Старосамбірському районі Львівщини. Не приховує, хотів служити ближче до дому.

А нині, майже через два десятиліття, Олександр Тимошук знову у військовому виші. На посаді заступника начальника кафедри вогневої підготовки факультету бойового застосування військ передає знання та досвід, здобутий за роки військової служби.

– У навчанні вогневу підготовку обов'язково пов'язую з тактикою і власним досвідом. Курсантам розповідаю не лише, так би мовити, про технічні моменти, але й про морально-психологічні. Майбутні офіцери повинні знати про переживання солдатів, офіцерів, їхніх рідних, – каже полковник Олександр Тимошук. **– Я переконаний, якщо людина вирішила стати офіцером в такий скрутний для країни час, вона – Патріот. Адже знає, що по завершенні навчання відбуде на Схід. А ще наголошую, що дрібниць у навчанні не повинно бути. Щоразу наводжу приклади із власного досвіду, коли самому доводилося воювати як солдат. А це значить, що кожен командир повинен знати «роботу» солдата, і з потребою вміти замінити його.**

До речі, для 38-річного полковника бойові дії на Донбасі – це вже третя війна. На свою першу потрапив 2001 року – це була миротворча місія в Косові. Офіцер пригадує, що в зоні відповідальності його взводу було 8 населених пунктів. Щоб забезпечити спокій місцевого населення, частенько доводилося вдягати каски, брати щити...

Безцінним вважає досвід, якого набув 2004 року в Іраку. «Я був командиром взводу в батальйоні, який охороняв базу Ель-Кут, – розповідає полковник. – Екстремальних ситуацій не бракувало. Особливо коли наша розвідувальна рота потрапила під обстріл. Тоді обстановка довкола бази максимально загострилася. Та разом з американцями агресію місцевих вдалося швидко загасити...» Після майже восьмирічного перебування в

Іраку офіцера знову скеровують до Косова. Каже, що саме у миротворчих місіях навчився приймати важкі і відповідальні рішення, коли від молодого командира залежали життя та безпека не лише підлеглих, але й місцевого населення.

...На Схід України 80-та бригада вирушила з початком березня 2014 року. Техніка – залізницею, військовослужбовців доставляли літаками. **Що буде щось масштабне, зрозумів одразу: виїздили з повним боєкомплектom, –** пригадує полковник Олександр Тимошук. **– На полігоні пройшли бойове злагодження, а потім передислокувалися спершу неподалік Конотопла, згодом вийшли на кордон. Місцеве населення радісно зустрічало нас, привозило їжу, воду, одяг. Місцева влада допомагала в облаштуванні позицій спецтехнікою, будматеріалами тощо.**

З початком збройного протистояння на Сході саме десантники та спецназівці були найкраще підготовленими до виконання відповідальних завдань. Зазвичай вони готували позиції, на які згодом заходили механізовані підрозділи.

До луганського аеропорту він потрапив вперше в квітні 2014 року, коли туди зайшла його 2 рота, яка долучилася до охорони майна та забезпечувала громадський порядок. «Тоді все функціонувало, літаки злітали-сідали. Навіть коли аеропорт закрили, хлопці «пилилки здували», підлоги мили, намагалися зберегти його у належному стані. Ніхто не хотів вірити, що невдовзі розпочнеться війна». Вдруге до

луганського аеропорту він потрапив вже у липні. Перед тим з двома іншими ротами блокував державний кордон, визволяв Слов'янськ. Коли на чолі батальйонно-тактичної групи прорвався на летовище, то замість аеропорту побачив руїни... А через тиждень саме з летовища вирушив з підлеглими звільняти від терористів Лутугине і Георгіївку, інші населені пункти аж до Антрацита. Десантники були штурмовим загonom, а за ними рухалися підрозділи 24-ї і 30-ї механізованих бригад, які закріплювалися на звільнених територіях. З початком серпня сили АТО вибили терористів із Новосвітлівки і Хрящуватого, перекривши таким чином дорогу на кордон і практично взявши Луганськ в оточення.

Про місцеве населення в зоні АТО відгукується лише добре. Каже, що завжди намагалися повернути людей до себе. Роздавали харчі – гречку, хліб, цукор, а самі трималися на сухпайках. Населення міст було налаштовано дещо нейтрально, а от в селах – жодного негативу. Більше того, коли підрозділ Тимошука перебував поблизу Лутугине і Георгіївки, на його телефон надходили повідомлення з картами ворожих мінних полів та блокпостів, попередження про обстріли та атаки. Так що люди не хотіли жити під окупацією, всіяко сприяли своєму звільненню.

У зоні АТО Олександр Тимошук зустрівся зі своїм родичем – двоюрідним братом, по слідах якого він понад двадцять років тому прийшов у десант: Володимир був мобілізованим та проходив службу командиром розвідувальної роти 95-ї аеромобільної бригади. А в Луганському аеропорту зустрівся із чоловіком рідної сестри хірургом Валерієм Пастернаком.

За мужність і героїзм, проявлені в зоні АТО, полковник Олександр Тимошук нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня. У нього чудова дружина та двоє діточок. **«Я нарешті відчув, що означає повертатися додому, до сім'ї, де панує радість. У мене син народився перед початком АТО, тому дуже хочеться, щоб війна закінчилася, бути поруч зі своїми дітьми, бачити, як вони зростають».**

*Старший лейтенант
Іван КРИВИЙ*

Погодьтеся, вже давно настав час розвіяти міфи щодо України та її північного сусіда. Але складність полягає в тому, що з українського боку спостерігається справжній бум фундаментальних і прикладних історичних й політологічних досліджень, а з російського – значне посилення пропагандистської брехні, аж до істерії.

Де кілька років тому перегляд російських телеканалів вважався справою звичайною. І нині супутникова антена дозволяє робити це. Проте я принципово не дивлюся їх, адже ці кремлівські ЗМІ – не що інше, як рупор розповсюдження антиукраїнської брехні.

Передовсім дратують політики РФ, культурні діячі на кшталт Володимира Жириновського, Йосипа Кобзона. Та якщо перший давно позиціонується з роллю клоуна, то поведінка відомого співака зовсім не зрозуміла. Людина, яка народилася в Україні, а три роки тому, під час відвідування нашої Академії у складі російських ветеранів-афганців, наголошувала, що пишається своєю Батьківщиною, сьогодні виступає перед сепаратистами Донбасу та закликає мужньо боротися проти київської хунти...

Або Федір Бондарчук. Вже після анексії Криму цей кіноактор та режисер відзначається документальною стрічкою про Севастополь. Переконаний, далеко не випадково. Так, це місто без жодного сумніву є героїчним. Але кому воно належить? Чию славу береже? Не дивно, що автор робить акцент на російській, нагадуючи у своїх розповідях про адмірала Нахімова, героїчну боротьбу у війні середини позаминулого сторіччя. До речі, і у фільмі демонструється архівна стрічка початку XX століття, де показують ветеранів війни проти британців і французів. Збереглися й прізвища героїв Кримської війни. З сорока семи – майже усі українські. Та й Павло Нахимов, як відомо, був українцем. З Кам'янець-Подільського був і матрос Кішка, про подвиги якого розповідали тогочасні газети Російської імперії.

Невже Бондарчук навчився брехати, коли знімав у Кримських горах свою відому «Дев'яту роту»? Чи це просто звичайні недоліки його виховання і освіти?

За опитуванням 90-х років третина мешканців України мала близьких родичів у Росії, а для Південної та Східної України цей показник дорівнював 69,5%. Це статистика.

Уряд Російської Федерації зухвало відмовляє Україні у праві на існування. Наш колишній «старший брат», а точніше, «сестра», в порушення міжнародного права анексував півострів Крим, розв'язав справжню війну на Донбасі, всіляко підгодовує та підтримує сепаратистів. Кремль робить усе, аби розхитати нашу країну, погрожуючи широкомасштабним вторгненням.

ОЗБРОЄНІ БРЕХНЕЮ

Вже 2004-го року другий президент України Леонід Кучма у своїй книзі «Україна – не Росія» обережно каже про значну відмінність між українцями та росіянами, але підкреслює, що спадок Київської Русі повною мірою й створив народи українців, росіян і білорусів. Слово «братні» він майже не вживає. Проте навіть цієї обставини, як і багатьох інших, зовсім не впливає на підтасовку історичних джерел.

Наприклад, ще у XV столітті наші північні «друзі» виношували ідею окупації Києва та перепису історії. Відтоді вони робили це не раз. Приміром, «Повість минулих літ» Нестора-літописця протягом століть

істотно переписувалася.. А за наказом Петра I було спалено бібліотеку у Лаврі та унікальний архів із документами та древніми книгами. За Катерини II було сфальшоване «Слово о полку Ігоревім» й спалено бібліотеку Києво-Могилянської академії.

У XX ст. чекістським підпалом по-варварськи було знищено майже всю україністику Публічної бібліотеки АН УРСР, музею «Софія Київська», Видубецького монастиря та Львівського музею українського мистецтва. І це тільки окремі епізоди дій щодо знищення історичної правди. Так от, якщо українська нація – пряма спадкоємиця Київської

Русі, і це ні в кого не викликає сумнівів, то Світова історія вщент зруйнувала міф про слов'янське походження самих росіян. Бо за ними – угро-фінські племена з певними домішками слов'янської етніки, до яких з часом додалася велика частка татарської крові. І до слов'ян усе це має дуже далеке відношення.

Вже час врешті-решт зрозуміти, що Росія – це тонни брехні: від викраденої у Русі назви, заснування Москви у 1147 році Долгоруким (насправді перша згадка у 1272 році під час подушного перепису Золотої Орди) і до міфів Другої світової війни та російсько-українських воєн.

Щодо самої назви «Росія», то вона латинізована від «Русь». Але навіть «перевернуту» історію Карамзіна Микола І заборонив тільки тому, що в ній Росія походила від Київської Русі. А Московію на Росію перейменовує Петро І аж 1721 року, коли й починає величати себе імператором російським. Звідти й починається цинічна фальсифікація, яка суттєво відрізняється від сталих світових історичних бачень.

Взірцем класичної фальсифікації російської історії може бути і «Шапка Мономаха», яка, буцімто, перейшла до московських царів від візантійського Мономаха. Насправді це шапка-монголка середньоазійського хана Узбека, яку він вручив Івану Калиті за особливу відданість. Відомо також, що автором цього шапкового міфу був безпосередньо Іван Грозний.

Далеко не всім відомо, що Олександр Невський був сином київського князя Ярослава ІІІ. А росіяни сором'язливо замовчують той факт, що велична національна гордість Катерина ІІ ніколи не володіла безпомилковою російською мовою

й насправді є Софія Августа Фредеріка Ангальт-Цербет-Дорнбург. І це вона державним переворотом позбавила влади і життя свого законного чоловіка-«слов'янина» Карла Петера Ульріха фон Гольштайна-Готтарпу, який правив від імені Петра ІІІ.

Не все так просто і з українсько-російським возз'єднанням, міф про яке відшліфувала радянська агітка для промивки мозку школярів і студентів. Об'єктивно це був час великої кризи в Європі. Україна воювала з сильною на той час Річчю Посполитою. І досвідчений військовий тактик, блискучий дипломат Богдан Хмельницький вимушений був вибирати між пропозиціями османського султана та царя Московії. Обидва варіанти були для країни лихом, а він вибрав найменше, оскільки Москва була майже православною.

Міфологізована Переяславська Рада насправді була дуже проблемною, цьому зараз багато офіційних свідчень. Більшість козацьких полків відмовилися присягати нащадкам Орди. Через три роки, наприкінці свого життя, відкрито виступив проти Московії і сам Хмельницький, за що і був отруєний (за основною версією) за наказом московського царя.

Проте повернемося у сьогодення. Переді мною два примірники газет так званих ДНР та ЛНР «Донецкая республика» (№ 17 ц.р.) та «Новоросси́я» (№ 86 ц.р.). У першій надруковано інтерв'ю та величезний портрет голови ДНР Захарченком про деталі невдалого замаху на нього, який начебто здійснив ворожий Київ. Розповідається, що «у ході операції було вилучено вибуховий пристрій та заарештовано кілька чоловік, які вже дають

покази». Захарченко стверджує, що підірвав його кортеж був спланований Києвом, але ... надзвичайно професійно спрацювало його МДБ.

До речі, дещо пізніше до обвішаного бутафорськими відзнаками денеєрівського генерал-майора вдався і гегемон з ЛНР Плотницький, на якого також було «здійснено» невдалий замах. Він також звинувачує в цьому Київ, вихваляючись професійністю своїх спецслужб, які «все ретельно проаналізували й здійснили арешти»...

Та чомусь замовчують «царки» про те, що задовго до цих «замхів» голова СБУ Василь Грицак наголошував, що Захарченка та Плотницького незабаром «зачистять»... Хто саме? Власне у мене сумнівів не виникає. Натомість Захарченко інформує відданих журналістів, що відкрито карну справу... на Президента України Петра Порошенка.

Що тут додати? Хіба те, що «вожді» прагнуть будь-що промити мізки своїм громадянам. Тому у своїх видання розміщують все, що розпалює неприязнь до України і її народу. Тут і «конструктив» Пушиліна щодо обміну полоненими, і порівняння нинішньої української «хунти» із Третім рейхом, і відверті глузування над «укропами».

А завершити свої роздуми хочу міркуваннями щодо невеличкого допису у газеті «Новоросси́я» про те, що Луганськ – місто котів. Саме на часі!.. Автор пише, що їх безліч там. Пухкенькі й худенькі, вони скрізь. Тому потрібно створювати притулки для них, таких беззахисних.

Як на мене, нинішні луганчани, – нехай вибачать за порівняння, – дійсно у чомусь самі нагадують цих покинутих котів. З одного боку – голод, безробіття та постійні обстріли, а з іншого – їхня надія на краще майбутнє, яке вони пов'язують саме з Росією. Та якщо котику, бездумній тваринці, достатньо і молока в мисці, то невже луганчан задовольняють білі «КамАЗи» з їхньою «гуманитарною» начинкою та обіцянки про майбутнє щасливе життя?

Гадаю, час плакати! А може поміркуємо?

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

